ΙΟΥΛΗΣ

Ιστορική πρόκληση η απόφαση για το χρέος

Απαραίτητη προϋπόθεση, να επιτευχθούν δημοσιονομικοί στόχοι, αποκρατικοποιήσεις

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Η απόφαση της Συνόδου Κορυφής του Eurogroup δίνει μια μεγάλη ανάσα, καθώς εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση της χώρας για τα επόμενα χρόνια, βελτιώνει τη βιωσιμότητα του χρέους και θωρακίζει το τραπεζικό σύστημα, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι η ελληνική κυβέρνηση δεν θα χάσει μια ακόμη ευκαιρία και θα ανταποκριθεί στην ιστορική πρόκληση.

Την Πέμπτη, οι Ευρωπαίοι ηγέτες ξεπέρασαν τους εαυτούς τους και κυρίως υπερέβησαν τις προσδοκίες των αγορών, γεγονός που καταγράφηκε στην καθοδική πορεία των spreads και στο άλμα των τραπεζικών μετοχών.

Κατ' αρχάς διασφαλίζεται ένα νέο πακέτο βοήθειας έως το 2014 από την Ευρωζώνη και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το οποίο ανέρχεται σε 109 δισ. ευρώ (64 δισ. νέα κεφάλαια και 45 δισ. ευρώ τα υπόλοιπα του πρώτου πακέτου). Τα κεφάλαια αυτά θα χορηγούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), θα είναι διάρκειας 15 έως 30 ετών και θα έχουν χαμηλό επιτόκιο της τάξης του 3,5%.

Διασφαλίζεται ένα νέο πακέτο βοήθειας 109 δισ. ευρώ, διάρκειας 15 έως 30 ετών, με χαμηλό επιτόκιο της τάξης του 3,5%, ενώ παράλληλα θωρακίζεται το τραπεζικό σύστημα.

Για να γίνει αντιληπτή η διαφορά, με το πρώτο πακέτο, η Ελλάδα δανειζόταν για 7,5 χρόνια με επιτόκιο σχεδόν 5,5%, ενώ τώρα θα δανείζεται για 30 χρόνια με 3,5%. Ανάλογοι όροι σχεδιάζεται να εφαρμοστούν αναδρομικά και για τα χρήματα που καταβλήθηκαν από το πρώτο πακέτο.

Χαμηλό επιτόκιο για τα πρώτα χρόνια και μεγάλη διάρκεια ομολόγων προβλέπει και η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα. Στα δύο από τα τέσσερα εναλλακτικά σενάρια roll over που προσφέρονται στις συμμετέχουσες τράπεζες, το νέο επιτόκιο είναι 4% για την πρώτη 5ετία του 30ετούς ομολόγου, ενώ στα άλλα δύο, που περιέχουν και haircut 20%, το αντίστοιχο επιτόκιο είναι 6%.

Η επιμήκυνση της διάρκειας του χρέους (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους η μέση διάρκεια των ομολόγων αυξάνεται σε 13,5 από 6,5 χρόνια) διευκολύνει στη διαχείριση του, αφού μειώνονται δραστικά οι ανάγκες για πληρωμές χρεολυσίων στα επόμενα χρόνια.

Εκτός του χαμηλού επιτοκίου, η βιωσιμότητα του χρέους θα βελτιωθεί επίσης από το haircut που θα υποστούν όσες τράπεζες επιλέξουν τα αντίστοιχα προγράμματα επανατοποθέτησης σε ελληνικά ομόλογα, καθώς και από την αγορά ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά με κεφάλαια από το EFSF. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εμπειρογνωμόνων της Ευρωζώνης και των τραπεζών, το καθαρό χρέος θα μειωθεί κατά 12% του ΑΕΠ ή κατά 26,1 δισ. ευρώ (περίπου 13 δισ. από το κούρεμα των νέων ομολόγων και άλλα τόσα από το έμμεσο κούρεμα της επαναγοράς ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά).

Είναι προφανές ότι το όφελος από τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα είναι μικρό, δικαιώνοντας όσους, με πρώτον τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ υποστήριζαν ότι δεν άξιζε τον κόπο. Ωστόσο, η Γερμανία επέμεινε μέχρι τέλους.

Καθένα από τα παραπάνω (επιμήκυνση, μικρότερα επιτόκια, συμμετοχή ιδιωτικού τομέα, αγορά ομολόγων από EFSF) δεν συνιστά από μόνο του λύση για το ελληνικό πρόβλημα χρέους, αλλά και όλα μαζί αθροιζόμενα δεν είναι παρά μια ανάσα και τίποτα περισσότερο. Η λύση εξακολουθεί να βρίσκεται στα χέρια της κυβέρνησης και στη δυνατότητά της να επιτύχει τους δημοσιονομικούς στόχους και τους στόχους του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων. Τα χρήματα του νέου πακέτου επαρκούν μόνο υπό αυτή την προϋπόθεση. Αν δεν βρεθούν 28 δισ. από αυτή την «πηγή», τότε υπάρχει βούληση να τα συνεισφέρουν οι εταίροι.

Οι τράπεζες

Το νέο πακέτο βοήθειας εξασφαλίζει τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος, υπό την έννοια ότι θα διαθέτει με τη μορφή δανείων όσα κεφάλαια θα χρειαστούν οι τράπεζες για να καλύψουν τις λογιστικές ζημίες από το roll over. Επίσης, έχει διασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα συνεχίσει να παρέχει ρευστότητα και στην περίπτωση υποβάθμισης στην κατηγορία επιλεκτικής χρεοκοπίας.

Από την άλλη, οι τράπεζες θα πρέπει να προχωρήσουν άμεσα σε αύξηση κεφαλαίου, να πουλήσουν θυγατρικές και, αν όλα αυτά δεν είναι αρκετά, να προσφύγουν στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, το οποίο στελεχώνεται κι ετοιμάζεται να αναλάβει δράση μέσα στο αμέσως προσεχές διάστημα, έχοντας ενισχυθεί έτι περαιτέρω από πλευράς κεφαλαιακής βάσης.

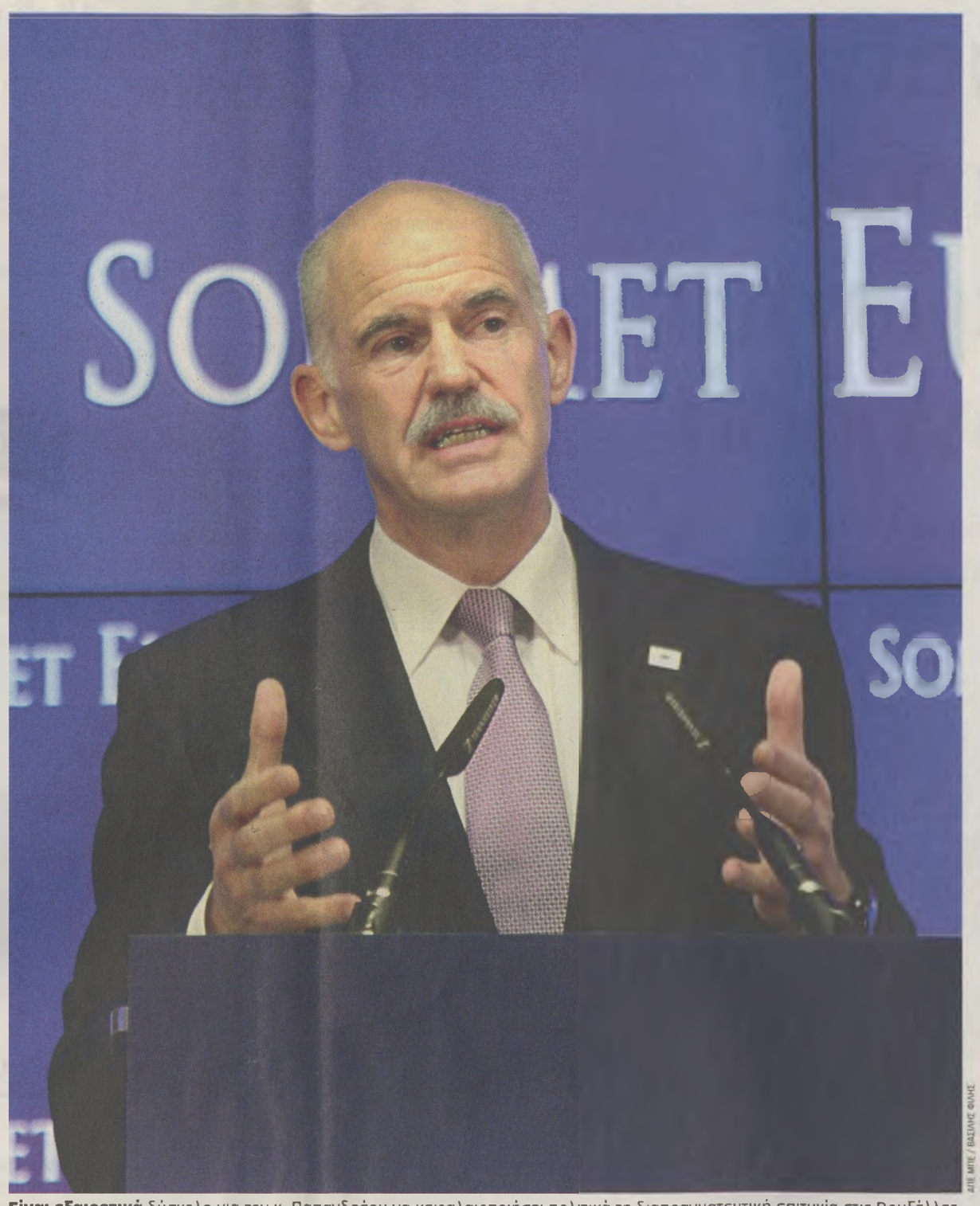

Είναι εξαιρετικά δύσκολο για τον κ. Παπανδρέου να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά τη διαπραγματευτική επιτυχία στις Βρυξέλλες, καθώς για την απρόσκοπτη συνέχιση της ευρωπαϊκής βοήθειας είναι απαραίτητη η εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου.

ΑΠΕ ΜΠΕ / ΒΑΣΙΛΗΣ ΦΛΑΝΣ

Σχέδιο Μάρσαλ κατ' ευφημισμόν

Στο προσχέδιο της απόφασης της συνόδου κορυφής υπήρχε αναφορά σε ένα σχέδιο Μάρσαλ για την Ελλάδα. Από το τελικό κείμενο η σχετική αναφορά είχε διαγραφεί, και ορθώς. Το περιεχόμενο αυτού που τους τελευταίους μήνες κάποιοι στην Ευρώπη αποκαλούν σχέδιο Μάρσαλ είναι το εξής: οι πόροι του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), η παροχή τεχνικής βοήθειας για την απορρόφησή τους αλλά και για τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης γενικότερα και, τέλος, το όποιο ενδιαφέρον ξένων ιδιωτών επενδυτών για επενδύσεις στην Ελλάδα. Ολα αυτά είναι πολύ καλά, αλλά δεν συνιστούν σχέδιο Μάρσαλ.

Η Ευρώπη δεν μπορεί να δώσει στην Ελλάδα νέους πόρους για την ανάπτυξη. Δίνει ήδη αρκετά μέσω του ΕΣΠΑ. Ωστόσο, η χώρα μας δεν μπορεί να τους απορροφήσει. Ετσι, η Ευρώπη προσφέρθηκε να δώσει τεχνογνωσία. Επίσης, θα ήταν μάλλον αφελές να περιμένει κανείς ότι ξένες επιχειρήσεις θα έρθουν να επενδύσουν στην Ελλάδα στο όνομα κάποιου ευρωπαϊκού πατριωτισμού. Ενδιαφέρον υπάρχει για διάφορους τομείς. Εάν έλθουν, όμως, θα έλθουν επειδή οι αποτιμήσεις όπως και τα κόστη είναι πλέον χαμηλά.

Θα έλθουν επειδή οι συνθήκες θα είναι κατάλληλες. Δηλαδή, όταν θα αρχίσουν οι αποκρατικοποιήσεις, θα βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον, θα αρθούν τα γραφειοκρατικά εμπόδια κ.λπ. Με άλλα λόγια, και το κατ' ευφημισμόν σχέδιο Μάρσαλ προϋποθέτει ότι η Ελλάδα θα κάνει ό,τι πρέπει.

Τα επόμενα μέτωπα του Γ. Παπανδρέου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τα μεσάνυχτα της Πέμπτης, λίγο αφότου ο κ. Γ. Παπανδρέου είχε πληροφορήσει τους Ελληνες δημοσιογράφους για το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ο ουρανός των Βρυξελλών φωτιζόταν από χιλιάδες πυροτεχνήματα. Η Σύνοδος των 17 συνέπιπτε με την Εθνική Εορτή του Βελγίου, που φέτος, λόγω της ανυπαρξίας κυβέρνησης για 405 μέρες, περιορίστηκε -με απόφαση του βασιλιά- σε μετρημένους εορτασμούς εν συγκρίσει προς το παρελθόν. Η σύμπτωση των δύο γεγονότων αφήνει περιθώριο για παραλληλισμούς.

Ο κ. Παπανδρέου επέστρεψε στην Ελλάδα κομίζοντας μια ικανοποιητική συμφωνία για τη διαχείριση του χρέους. Συνεργάτης του έλεγε ότι «η πίεση του χρέους έφυγε από το άμεσο παρόν και πήγε στα... εγγόνια μας». Η συμφωνία των Βρυξελλών αποτελεί κατά πολλούς και προσωπική επιβεβαίωση για τον κ. Παπανδρέου, ο οποίος εξ αρχής επέμενε ότι σκοπός για την Ελλάδα είναι να παραμείνει «στο παιχνίδι» τουλάχιστον ώς τον επόμενο κύκλο διαπραγματεύσεων.

Ωστόσο, είναι εξαιρετικά δύσκολο για τον κ. Παπανδρέου να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά τούτη τη διαπραγματευτική επιτυχία, καθώς απαραίτητη προϋπόθεση για την απρόσκοπτη συνέχιση της ευρωπαϊκής βοήθειας είναι βέβαια η απαρέγκλιτη εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου. Τούτο σημαίνει σκληρά μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, σύγκρουση με συντεχνίες (όπως η τρέχουσα με τους ιδιοκτήτες ταξί) και γενικώς άνοιγμα πολλαπλών μετώπων προς κάθε κατεύθυνση.

Ο κ. Παπανδρέου εμφανίζεται ιδιαίτερα πρόθυμος να συγκρουστεί και σε μέτωπα τα οποία δεν αφορούν κατ' ανάγκη τη δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς θεωρεί ότι έτσι δίδεται μήνυμα ότι η κυβέρνησή του δεν αποτελεί ένα απλό όχημα τήρησης των υπεσχημένων στους εταίρους μας, αλλά μπορεί να κάνει και πραγματικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, έξω από το στενό πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου. Η πρόθεση αυτή του πρωθυπουργού αντικατοπτρίζει μια στρατηγική η οποία δεν εξαντλείται σε λίγους μήνες. Και βέβαια είναι διαφορετική από τη λογική που διέπει τη σκέψη ορισμένων κυβερνητικών στελεχών και βουλευτών, ότι εφόσον εξασφαλίστηκε ένα πλαίσιο βιωσιμότητας για το μείζον ζήτημα της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, ο κ. Παπανδρέου πρέπει να ταχθεί επιθετικά έναντι της Ν.Δ. και να προχωρήσει σε πρόωρες εκλογές το φθινόπωρο.

Πρόθυμος ο πρωθυπουργός να συγκρουστεί για να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις – Αλλάζει στάση και απέναντι στη Ν.Δ.

Ο πρωθυπουργός απέκλεισε το ενδεχόμενο πρόωρων εκλογών και στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ» την προηγούμενη Κυριακή (17/7), όταν δηλαδή ακόμη κυοφορούνταν η λύση που προέκυψε στη Σύνοδο της Πέμπτης. Απέκλεισε μάλιστα και το ενδεχόμενο έγκρισης της νέας δανειακής σύμβασης με 180 ψήφους, ένα σενάριο που πρότειναν κάποιοι υπουργοί όπως οι κ. Ευ. Βενιζέλος και Χ. Καστανίδης. Από το σενάριο αυτό ο κ. Παπανδρέου, με την ενθάρρυνση των περισσοτέρων μελών της κυβερνητικής επιτροπής, έχει κρατήσει τη στροφή έναντι της Ν.Δ.

Ολο το προηγούμενο χρονικό διάστημα, υπουργοί όπως οι κ. Δ. Ρέππας, Αννα Διαμαντοπούλου, Κ. Σκανδαλίδης, καθώς και στενοί συνεργάτες του, όπως η κ. Ρεγγίνα Βάρτζελη, είχαν ταχθεί υπέρ μιας αλλαγής έναντι του κ. Α. Σαμαρά. Απαντες, και όχι μόνο όσοι εισηγούνταν στον κ. Παπανδρέου τη στροφή αυτή, αντιλαμβάνονταν ότι ο κ. Σαμαράς αποκόμιζε προσωρινά κέρδη στις δημοσκοπήσεις, δίχως ιδιαίτερο κόπο και βέβαια χωρίς κόστος λόγω της «ανεύθυνης», όπως λένε, ρητορικής που ακολουθεί.

Η στροφή αυτή θα φανεί και την εβδομάδα που έρχεται, κατ' αρχήν στην προ ημερησίας διάταξης συζήτηση, η οποία θα γίνει την Τετάρτη. Ο κ. Παπανδρέου θα μιλήσει τις αμέσως επόμενες ημέρες και ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ με διπλό στόχο: αφενός για να παρουσιάσει τη διαπραγματευτική επιτυχία στις Βρυξέλλες, αφετέρου για να ρίξει τους τόνους στο τεταμένο κλίμα που υπάρχει στο εσωτερικό του κόμματος λόγω της σύγκρουσης για την υπόθεση των ταξί.

Πιθανολογείται μάλιστα ότι με παρέμβαση του πρωθυπουργού θα βρεθεί μια συμβιβαστική λύση, ώστε και η απελευθέρωση του επαγγέλματος να εξασφαλίζεται, αλλά και να σταματήσει άμεσα να μεταδίδεται η εικόνα των κλειστών ελληνικών λιμανιών και αεροδρομίων ανά την υφήλιο.

Τις αμέσως επόμενες ημέρες αναμένεται, τέλος, να φθάσουν στα γραφεία των υπουργών οι εξατομικευμένες επιστολές του κ. Παπανδρέου, με τις οποίες θα ζητεί σαφές χρονοδιάγραμμα δράσεων μέχρι τα τέλη του Αυγούστου.

Υπουργοί, σύμβουλοι και φίλοι βοήθησαν στις διαπραγματεύσεις

Η ιστορική για το μέλλον του ευρώ, Σύνοδος Κορυφής των 17 ηγετών της ζώνης, μόλις είχε τελειώσει και ο κ. Γ. Παπανδρέου αισθανόταν την ανάγκη να ευχαριστήσει δημοσίως, συνεργάτες και προσωπικούς φίλους του που βοήθησαν στην προετοιμασία και κατά την εξέλιξη της Συνόδου. Πολλοί από αυτούς βρίσκονταν στην αίθουσα και κάποιοι άλλοι στην Αθήνα. Ωστόσο, άπαντες συνιστούσαν μια ομάδα που από το πρωί της Πέμπτης συνεργαζόταν ώστε να φθάνουν στον πρωθυπουργό οι απαραίτητες πληροφορίες για τη διαπραγμάτευση.

Νωρίς το πρωί της Παρασκευής, πριν ξεκινήσουν οι διαδοχικές συναντήσεις του κ. Παπανδρέου (Μέρκελ, Σαρκοζί, Ρομπέι, Γιουνκέρ, Μπαρόζο, Λαγκάρντ, Τρισέ), ο πρωθυπουργός και οι τρεις υπουργοί κ. Ευ. Βενιζέλος, Η. Μόσιαλος και Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου εξέτασαν το πρώτο προσχέδιο συμπερασμάτων. Εντόπισαν τουλάχιστον έξι σημεία με τα οποία διαφωνούσαν, με σημαντικότερα από αυτά την απουσία οποιασδήποτε αναφοράς για την προστασία του τραπεζικού συστήματος, μάλλον γενικές αναφορές ως προς το λεγόμενο «ευρωπαϊκό σχέδιο Μάρσαλ». Επίσης, η επιμήκυνση της ωρίμανσης των μελλοντικών δανείων του ευρωπαϊκού μηχανισμού περιοριζόταν στα 15 χρόνια (από τα 30 που τελικώς κατέληξαν), ενώ δεν υπήρχε ούτε η δεκαετής περίοδος χάριτος.

Ο κ. Μόσιαλος πρότεινε να κληθούν και να παρευρεθούν στις Βρυξέλλες οι Ελληνες τραπεζίτες που θα μπορούν να παρέχουν αξιόπιστες συμβουλές ως προς το χρηματοπιστωτικό σκέλος. Ετσι ο κ. Βενιζέλος τηλεφώνησε στον κ. Γ. Προβόπουλο, ο οποίος βρισκόταν στη Φρανκφούρτη και ο κ. Μόσιαλος στον κ. Β. Ράπανο, που ταξίδεψε ώς τις Βρυξέλλες από την Αθήνα.

Τζόζεφ Στίγκλιτζ, Τζέφρι Ζακς και Ρίτσαρντ Πάρκερ αποτελούσαν την τέταρτη ομάδα που βρισκόταν σε επαφή με τις Βρυξέλλες.

Οταν ξεκίνησε το γεύμα των ηγετών ο κ. Παπανδρέου εισήλθε στην αίθουσα, συνοδευόμενος μόνο από τον επικεφαλής του Σώματος Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων κ. Γ. Ζανιά (όπως και στις υπόλοιπες συνόδους άλλωστε). Εξω από την αίθουσα υπήρχαν τέσσερις ομάδες: δύο στις Βρυξέλλες και δύο στην Αθήνα σε άμεση και διαρκή επικοινωνία.

AFP / FABRICE COFFRINI

ΑΠΕ

ΑΠΕ

REUTERS

Οι καθηγητές Τζόζεφ Στίγκλιτζ και Ρίτσαρντ Πάρκερ (επάνω), ο Λ. Παπαδήμος και ο Κεμάλ Ντερβίς (κάτω) ήταν συνεχώς σε επαφή με τον Γ. Παπανδρέου.

Σε Βρυξέλλες και Αθήνα

Η πρώτη ομάδα ήταν αυτή του γενικότερου πολιτικού σχεδιασμού. Σε αυτή συμμετείχαν οι κ. κ. Βενιζέλος, Μόσιαλος, Ξενογιαννακοπούλου, ο κ. Γ. Γλυνός από το πρωθυπουργικό γραφείο και οι κ. Προβόπουλος και Ράπανος. Στη δεύτερη ομάδα των Βρυξελλών ήταν ο κ. Π. Χριστοδούλου και ορισμένοι συνεργάτες του, οι οποίοι παρακολουθούσαν τις εξελίξεις και συμμετείχαν βεβαίως στις παράλληλες διεργασίες του Eurogroup. Συνήθως, σε αυτές τις ομάδες συμμετέχει και ο υπουργός Οικονομικών, ο κ. Βενιζέλος προτίμησε ωστόσο την ενασχόληση με το πολιτικό αντικείμενο των τεκταινομένων εντός της αίθουσας.

Στην Αθήνα ήταν εγκατεστημένες δύο ακόμη ομάδες. Πρώτη η ομάδα του κ. Φίλ. Σαχινίδη και των στενών συνεργατών του στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, η οποία διαδραμάτισε καίριο ρόλο. Πρόκειται άλλωστε για μια διαδικασία την οποία ο κ. Σαχινίδης την είχε επαναλάβει και σε προηγούμενες συνόδους. Αντίθετα, για πρώτη φορά βρίσκονταν στην Αθήνα τρεις καθηγητές, φίλοι και άμισθοι σύμβουλοι του πρωθυπουργού, οι κ. Τζόζεφ Στίγκλιτζ, Τζέφρι Ζακς και Ρίτσαρντ Πάρκερ, οι οποίοι συνιστούσαν την τέταρτη ομάδα που βρισκόταν σε επαφή με τις Βρυξέλλες. Οι τρεις καθηγητές έφθασαν στην Αθήνα διαδοχικά τις τελευταίες ημέρες με δικά τους έξοδα. Ο κ. Παπανδρέου βρισκόταν κατά το διάστημα πριν από τη Σύνοδο σε επαφή βεβαίως και με το σύμβουλό του κ. Α. Παπαδήμο αλλά και τον κ. Κεμάλ Ντερβίς.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ο πρωθυπουργός επικαλέστηκε ουκ ολίγες φορές τις κοινωνικές πιέσεις που υφίσταται, φέρνοντας μάλιστα ως παράδειγμα τις κινητοποιήσεις των ιδιοκτητών ταξί, κάτι που σχολίασαν αρκετοί ηγέτες. Είναι ενδεικτικό ότι στην περίπτωσή τους αναφέρθηκε με δηλώσεις της και η κ. Μέρκελ την Παρασκευή!

Κατά τις εννέα το βράδυ τελικώς υπήρξε συμφωνία με τη μορφή που έγινε γνωστή λίγα λεπτά αργότερα...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΟΣ

Τι σημαίνει στην πράξη η συμφωνία της Συνόδου

Με είκοσι δύο απαντήσεις κορυφαίοι ειδικοί ρίχνουν φως σε όλα τα γκρίζα σημεία της

Των **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΩΚΟΥ, ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ**

Τι σημαίνει τελικά selective default; Μήπως πυροδοτεί πιστωτικό γεγονός; Τι επιπτώσεις θα έχει για τις ελληνικές τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία; Ποιες είναι οι ασφαλιστικές δικλίδες για την προστασία της Ελλάδας από τις αγορές; Θα καταφέρει η συμφωνία της συνόδου κορυφής της Ευρωζώνης να αποτρέψει τη μετάδοση της κρίσης; Η «Κ» έθεσε αυτά τα ερωτήματα σε κορυφαίους ειδικούς του χρηματοπιστωτικού κλάδου και απαντά με βάση τη γνώμη και τις αναλύσεις τους.

– Η συμφωνία των Ευρωπαίων ηγετών σημαίνει πως η Ελλάδα είναι πιθανό να κηρυχθεί σε καθεστώς «selective default» από τους οίκους αξιολόγησης. Τι σημαίνει αυτό;

– Είναι μια τεχνική κατηγορία που σημαίνει ότι οι επενδυτές σε κάποια ελληνικά ομόλογα θα ζημιωθούν λόγω της συμφωνίας. Στα ελληνικά, ο όρος default αποδίδεται σωστά ως αδυναμία εκπλήρωσης κάποιας υποχρέωσης. Το selective όμως (ή restricted, κατά τον οίκο Fitch Ratings) καθιστά σαφές ότι οι κάτοχοι άλλων ομολόγων θα συνεχίσουν να πληρώνονται εις ακέραιον και εγκαίρως. Επιπλέον, το ελληνικό χρέος δεν θα αξιολογείται σε αυτή την τεχνική κατηγορία παρά για λίγες ημέρες, καθώς αυξάνεται η πιθανότητα να αποπληρωθούν πλήρως τα ομόλογα που δεν επηρεάζονται από «κούρεμα»/επιμήκυνση.

Δεν υπάρχει πρόβλημα ρευστότητας για τις τράπεζες, ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα εξακολουθήσει να δέχεται τα ελληνικά ομόλογα.

– Θα δημιουργηθεί πρόβλημα ρευστότητας στις τράπεζες για μερικές ημέρες;

– Οχι. Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να τις χρηματοδοτεί με την εγγύηση του EFSF. Και βέβαια, η επιχείρηση ανταλλαγής των ομολόγων οργανώνεται με τέτοιον τρόπο ώστε η βαθμολογία selective default να αρθεί πολύ γρήγορα, εντός ημερών το πολύ.

– Ομως οι ηγέτες της Ευρωζώνης πέρασαν μήνες μαχόμενοι ένα ενδεχόμενο selective default, φοβούμενοι μήπως οι επενδυτές θεωρήσουν ότι και άλλες χώρες θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο. Δεν υπάρχει πια ο φόβος ότι η συμμετοχή των ιδιωτών θα πυροδοτήσει τη μετάδοση της κρίσης;

– Αυτό εξαρτάται από τις χρηματοοικονομικές αγορές. Οι ηγέτες της Ευρωζώνης έκαναν ό,τι μπορούσαν για να αναδείξουν την Ελλάδα ως ειδική περίπτωση και να τονίσουν πως και οι άλλες κυβερνήσεις θα πληρώσουν το χρέος τους εις ακέραιον και εγκαίρως. Προς αυτή την κατεύθυνση, προσέφεραν στα ταμεία στήριξης της Ευρωζώνης νέα εργαλεία, προκειμένου να αποτρέψουν άλλες χώρες να αντιμετωπίσουν δυσκολίες με το χρέος τους.

– Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υποστήριζε ότι σε μια τέτοια περίπτωση δεν θα δεχόταν ομόλογα ως εγγυήσεις για την παροχή χρηματοδότησης. Αυτό θα απειλούσε τις ελληνικές τράπεζες, τις οποίες έχει στηρίξει με δάνεια δεκάδων δισ. ευρώ. Πώς και άλλαξε γνώμη;

– Ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, έπεισε τις κυβερνήσεις της Ευρωζώνης να καλύψουν την ΕΚΤ. Στο διάστημα που θα διαρκέσει η ανταλλαγή των ομολόγων, η Ευρωζώνη θα προσφέρει εγγυήσεις προκειμένου η ΕΚΤ να εξακολουθήσει να δέχεται τα ελληνικά ομόλογα. Στην περίπτωση που οι εγγυήσεις δεν πουληθούν, οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης θα παράσχουν ασφάλεια ύψους 35 δισ. στην ΕΚΤ. Στην πράξη, λοιπόν, τα ελληνικά ομόλογα θα εξακολουθήσουν να γίνονται αποδεκτά από την ΕΚΤ.

– Υπήρξε ανησυχία για «πιστωτικό γεγονός» που θα πυροδοτούσε πληρωμές CDS, τα ασφάλιστρα έναντι πτώχευσης. Θα συμβεί αυτό;

– Η εκτίμηση της Διεθνούς Ενωσης Swaps και Παραγώγων (ISDA), που καλείται να λάβει θέση σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι για κάτι τέτοιο, καθώς η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα θα γίνει σε εθελοντική βάση – κάτι που τόνισε και ο κ. Τρισέ. Αν μια συμφωνία δεν δεσμεύει όλους τους κατόχους ομολόγων, είναι απίθανο να θεωρηθεί πιστωτικό γεγονός.

– Τι σημαίνει η συμφωνία για τα ασφαλιστικά μας ταμεία; Θα υπάρξει πρόβλημα χρηματοδότησης συντάξεων;

– Τα ασφαλιστικά ταμεία θα επιλέξουν την ανταλλαγή (swap) των ομολόγων που κατέχουν στην ονομαστική τους αξία με άλλα μακροπρόθεσμα. Αρα δεν θα έχουν πρόβλημα.

– Οι τράπεζες τι λογιστική ζημία θα πρέπει να γράψουν στα βιβλία τους;

– Θα καταγράψουν απώλειες 21%, εφόσον δεχθούν να συμμετάσχουν στο «κούρεμα».

– Ποια ήταν η αρχική αντίδραση των διεθνών επενδυτικών οίκων στη συμφωνία;

– Οι αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης ήταν καλύτερες από τις προβλέψεις των αναλυτών, με αποτέλεσμα αυτοί να εκφράζονται στη συντριπτική τους πλειοψηφία θετικά για τη συμφωνία. Η Deutsche Bank, ο διευθύνων σύμβουλος της οποίας ήταν παρών στις διαπραγματεύσεις των Βρυξελλών, σημειώνει σε ανάλυσή της ότι οι αποφάσεις βρίσκονται στην κορυφή των προσδοκιών που θεωρούσε «πολιτικά και τεχνικά εφικτές». Οπως σημειώνει, το πακέτο δίνει στην Ελλάδα «μία ευκαιρία να το παλέψει», ενώ δεν παραλείπει να σημειώσει ότι οι προκλήσεις της εφαρμογής είναι μεγάλες. Η Ελλάδα και οι άλλες χώρες της περιφέρειας θα πρέπει να αδράξουν την ευκαιρία, καταλήγει σε σχετικό της σημείωμα.

– Η συμφωνία προβλέπει εν τέλει κούρεμα των ελληνικών ομολόγων και ποιας τάξης;

– Ναι, κατά 21% σε παρούσα αξία, άρα μειώνει το συνολικό δημόσιο χρέος κατά 15% (εφόσον τα ομόλογα σε χέρια ιδιωτών είναι το 71% του συνολικού δημοσίου χρέους). Ο οίκος Nomura υπολογίζει, αντίστοιχα, ότι θα οδηγήσει σε μείωση του δημοσίου χρέους της χώρας κατά 26 δισ. ευρώ, σε σύνολο 350 δισ.

– Τι θα συμβεί αν κάποιες τραπεζες ή funds δεν συμμετάσχουν στην εθελοντική συμφωνία;

– Οι ιδιώτες επενδυτές έχουν και αυτή την επιλογή. Σε αυτή την περίπτωση, όμως, παίρνουν το ρίσκο να υποστούν μεγαλύτερο «κούρεμα» από αυτό που τους προσφέρεται τώρα, το οποίο μάλιστα αντισταθμίστηκε με εγγυήσεις αποπληρωμής μέσω αγοράς ομολόγων της ανώτερης πιστοληπτικής κατηγορίας ΑΑΑ ως εγγύηση. Οι αναλυτές της Citi εκφράζουν τις επιφυλάξεις τους για το αν θα επιτευχθεί ο (υψηλότερος του αναμενομένου από τους αναλυτές της) στόχος της συμμετοχής του 90% των ιδιωτών που κατέχουν ελληνικά ομόλογα. Αν επιτευχθεί, πάντως, σημειώνει ότι θα είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο για την Ελλάδα. Οσο ευρύτερη είναι η συμμετοχή των ιδιωτών τόσο περισσότερο θα βελτιωθεί η μελλοντική βιωσιμότητα του χρέους της χώρας. Σε αντίθεση με τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές που αναμένεται να συμμετέχουν σε μεγάλο αριθμό, τα hedge fund εκτιμάται ότι ίσως φανούν πιο διστακτικά.

Κατά 15%, δηλαδή 26 δισ. ευρώ, υπολογίζεται ότι θα συμβάλει το «κούρεμα» στη μείωση του δημόσιου χρέους.

– Πόσα χρήματα θα χρειαστούν οι ελληνικές τράπεζες για την ενίσχυση της κεφαλαιοποίησής τους; Από πού θα βρεθούν αυτά τα κεφάλαια;

– Δεν είναι ακόμη ξεκάθαρο πόσα θα χρειαστούν. Για τον σκοπό αυτόν, ωστόσο, προορίζονται τα 10 δισ. ευρώ που διαθέτει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Διά παν ενδεχόμενο, μάλιστα, το νέο πακέτο βοήθειας που συμφωνήθηκε προβλέπει τον εμπλουτισμό του Ταμείου με πρόσθετα κεφάλαια ύψους 20 δισ. ευρώ.

– Τι συνέπειες θα έχει ένα κούρεμα των ελληνικών ομολόγων για τις ευρωπαϊκές τράπεζες και ασφαλιστικές; Ποιες θα πληγούν περισσότερο;

– Σύμφωνα με το Reuters, οι μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες θα περιορίσουν τις ζημίες τους από το σχετικά χαμηλό κούρεμα στα 5,4 δισ. ευρώ. Ενα αντίστοιχο ποσό εκτιμάται ότι θα είναι οι απώλειες και για τον ασφαλιστικό κλάδο της ηπείρου. Στο εξωτερικό, υπολογίζεται ότι η γαλλική τράπεζα BNP Paribas θα αναλάβει τις μεγαλύτερες ζημίες, της τάξης των 950 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα πάντα με το Reuters, ακολουθεί η Dexia, οι απώλειες της οποίας υπολογίζονται σε 700 εκατ. ευρώ, η Commerzbank με 630 εκατ. και η Societe Generale με 500 εκατ. Οσο για τις ασφαλιστικές, η Barclays Capital αναφέρει ως εκείνες με τη μεγαλύτερη έκθεση την ιταλική Generali, τη γαλλική CNP Assurances και τη γερμανική Alllianz.

– Επηρεάζει αυτή η συμφωνία τις ελληνικές εταιρείες που έχουν δανεισμό ή άλλες συναλλαγές με το εξωτερικό; Οι ελληνικές πιστωτικές κάρτες θα έχουν πρόβλημα στο εξωτερικό;

– Οχι. Ούτε οι κάρτες έχουν πρόβλημα, όσο οι τράπεζες δεν έχουν πρόβλημα.

– Προκύπτει χάσμα χρηματοδότησης μετά τη συμφωνία λόγω απόκλισης από τους στόχους του προγράμματος;

– Το παρόν πρόγραμμα θα ακυρωθεί και θα αντικατασταθεί από ένα νέο τριετές. Σε αυτό αναμένονται πιθανώς κάπως χαλαρωμένοι στόχοι για το 2011, με μείωση ίσως της φορολόγησης προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη, αλλά όχι και αλλαγή του στόχου για το δημοσιονομικό έλλειμμα.

– Πώς θα λειτουργήσει το σύστημα των εκέγγυων/εγγυήσεων;

– Η Ελλάδα θα υποχρεωθεί να αγοράσει 30ετή ομόλογα μηδενικού κουπονιού του EFSF, τα οποία θα έχουν την υψηλότερη πιστοληπτική βαθμολογία ΑΑΑ, με χρήματα του πακέτου βοήθειας. Σε 30 χρόνια τα ομόλογα αυτά θα έχουν ίση ονομαστική αξία με τα νέα 30ετή ομόλογα που θα εκδώσει το ελληνικό Δημόσιο.

Το σχέδιο της Ευρωζώνης για το ελληνικό χρέος

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

1. Μείωση των επιτοκίων στο 3,5% από το 4,5% των δανείων από το EFSF. Διπλασιασμός της διάρκειας των ομολόγων στη 15ετία τουλάχιστον.
2. Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή των τραπεζών, σε εθελοντική βάση.
3. Δυνατότητα του EFSF να αγοράζει ελληνικά ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά, όχι μόνον από την πρωτογενή, αλλά μόνον κατόπιν έγκρισης της ΕΚΤ.
4. Η Ευρωζώνη θα παρέχει εγγυήσεις στην ΕΚΤ σε περίπτωση που χρειαστεί.

EFSF Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

ΕΚΤ Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΔΝΤ Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

2ο πακέτο στήριξης της Ελλάδας
159 δισ. ευρώ

Τι είναι «αθέτηση υποχρεώσεων»

Οι επενδυτές ελληνικών ομολόγων θα υποστούν κάποιες απώλειες, αλλά οι απαιτήσεις σε άλλους τίτλους θα καλυφθούν εξ ολοκλήρου και εγκαίρως.

Πηγή: Reuters

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αντίδραση του οίκου Fitch

– Ποια είναι η αντίδραση των οίκων πιστοληπτικής αξιολόγησης;

– Η Fitch Ratings ήταν ο πρώτος οίκος που έλαβε θέση για την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας. Την Παρασκευή διαμήνυσε ότι προτίθεται να υποβαθμίσει το ελληνικό χρέος στην κατηγορία restricted default. Οπως ωστόσο έσπευσε να προσθέσει, όταν ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη ανταλλαγή, θα επαναξιολογήσει τα ελληνικά ομόλογα, και μάλιστα με βάση τα νέα δεδομένα για τη διάρθρωση του ελληνικού χρέους - τη μεγαλύτερη διάρκεια αποπληρωμής, τα χαμηλότερα επιτόκια, αλλά και τον χαμηλότερο όγκο του, παράγοντες στους οποίους βασίζονται οι Ευρωπαίοι για να πείσουν τους επενδυτές ότι πλέον το ελληνικό χρέος είναι βιώσιμο. Ο οίκος Fitch μάλιστα σημείωσε ότι η επόμενη αξιολόγησή του θα είναι σε χαμηλή κατηγορία speculative βαθμού, κάτι που «δείχνει» προς τη βαθμίδα CCC ή λίγο υψηλότερα. Σύμφωνα με τον οίκο, οι δεσμεύσεις της Συνόδου «αποτελούν σημαντικό και θετικό βήμα για την εξασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας στην Ευρωζώνη», αλλά και «την πιο ολοκληρωμένη και συνεκτική απάντηση πολιτικής στην ελληνική κρίση». Αναμένεται τώρα η στάση που θα κρατήσουν και οι άλλοι δύο μεγάλοι οίκοι.

Η συμμετοχή των ιδιωτών

– Πόσα χρήματα θα συνεισφέρει ο ιδιωτικός τομέας, για την ακρίβεια τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες;

– Μέχρι το 2014, η καθαρή συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα στην ελληνική οικονομία θα είναι 49,6 δισ. ευρώ. Τα 37 δισ. θα προκύψουν από το πρόγραμμα ανταλλαγής και μετακύλισης ομολόγων. Τα 12,6 δισ. από το πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων που θα εκτελέσει το EFSF. Συνολικά μέχρι το 2020, η χρηματοδότηση που θα προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας στην Ελλάδα ανέρχεται σε 135 δισ. ευρώ, σύμφωνα με το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF), μέλη του οποίου είναι οι μεγαλύτερες τράπεζες παγκοσμίως.

– Πώς διαμορφώνεται το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από την Ευρωζώνη;

– Τα νέα δάνεια που θα πάρει η Ελλάδα από την Ευρωζώνη μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) θα έχουν επιτόκιο περίπου 3,5%. Η διάρκεια αποπληρωμής τους θα είναι τουλάχιστον 15 χρόνια και μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 30 χρόνια με δεκαετή περίοδο χάριτος. Η Ελλάδα έχει λάβει από την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ 65 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του πρώτου Μνημονίου. Η περίοδος αποπληρωμής αυτών των δανείων είναι, μετά την απόφαση του Μαρτίου, 7,5 χρόνια κατά μέσο όρο. Το επιτόκιο δανεισμού είναι περίπου 4,5%. Η Ευρωζώνη αποφάσισε τη «σημαντική επιμήκυνση» της περιόδου αποπληρωμής των 44 δισ. που της αναλογούν, αυξάνεται ανά πενταετία και θα μείνει σταθερό τα τελευταία 20 χρόνια.

Πόσα χρήματα θα συνεισφέρουν, ποιες επιλογές έχουν, πόσο θα τους κοστίσει, ποιες τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες έχουν δηλώσει συμμετοχή έως τώρα.

– Πώς διαμορφώνεται το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από τον ιδιωτικό τομέα;

– Μεσοσταθμικά υπολογίζεται σε περίπου 5%. Το επιτόκιο δανεισμού θα χωρίς να προσδιορίζει προς το παρόν ακριβώς για πόσο μεγάλο χρονικό ορίζοντα. Το επιτόκιο δανεισμού που χρεώνει το ΔΝΤ είναι ίδιο για όλες τις χώρες, δηλαδή περίπου 3,5%, ενώ η περίοδος αποπληρωμής είναι 7,5 χρόνια κατά μέσο όρο.

– Ποιο θα είναι το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από τον ιδιωτικό τομέα;

– Μεσοσταθμικά υπολογίζεται σε περίπου 5%. Το επιτόκιο δανεισμού θα σε νέα, ίσης ονομαστικής αξίας και 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 4,5% σε σταθερούς όρους. Η τρίτη επιλογή αφορά την ανταλλαγή ομολόγων στο 80% της ονομαστικής τους αξίας με νέα 30ετούς διάρκειας. Το επιτόκιο δανεισμού ισοδυναμεί με 6,42% σε σταθερούς όρους. Τελευταία επιλογή είναι η ανταλλαγή ομολόγων στο 80% της ονομαστικής τους αξίας με νέα 15ετούς διάρκειας και με επιτόκιο που ισοδυναμεί με 5,9% σε σταθερούς όρους. Για τις πρώτες τρεις επιλογές προσφέρεται πλήρης εγγύηση από το EFSF μέσω μηδενικού κουπονιού πιστοληπτικής αξιολόγησης ΑΑΑ. Για την τέταρτη επιλογή προσφέρεται μερική εγγύηση του κεφαλαίου μέσω του EFSF.

– Πόσο μεγάλη αναμένεται να είναι η συμμετοχή των θεσμικών κατόχων ελληνικών ομολόγων;

– Σύμφωνα με το IIF υπολογίζεται να συμμετάσχει τουλάχιστον το 90% των επενδυτών. Κάθε μια από τις τέσσερις προσφερόμενες επιλογές αναμένεται να συγκεντρώσει το 25% της ζήτησης.

– Ποιες τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες έχουν δηλώσει συμμετοχή μέχρι τώρα;

– Από την Ελλάδα οι τράπεζες: Εθνική, Alpha, Πειραιώς, Eurobank. Μεταξύ άλλων οι τράπεζες: BNP Paribas, Deutsche Bank, HSBC, Societe Generale, ING, Dexia, Commertzbank, Credit Suisse, Standard Chartered, Intensa SanPaolo, BBVA και οι ασφαλιστικές εταιρείες: Allianz, Munich Re, Swiss Re, AXA, Genarali κ. ά.

Το «κούρεμα» των ομολόγων και οι τράπεζες

AFP / JOHN THYS

Η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ ήταν η μεγάλη πρωταγωνίστρια αυτής της Συνόδου Κορυφής των Βρυξελλών.

Οι μεγάλοι κερδισμένοι των Βρυξελλών

Εκτός από την ελληνική οικονομία, από τη σύνοδο ενισχύθηκαν η Ευρωπαϊκή Ενωση και το ευρώ αλλά και η κ. Αγκελα Μέρκελ

Του **ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ**

Ηταν ίσως η πιο έξυπνη κίνηση που έχει κάνει η Αγκελα Μέρκελ σε όλη την διάρκεια της λεγόμενης ελληνικής κρίσης. Την περασμένη Τρίτη χαμήλωσε δραματικά τον πήχυ εν όψει της Συνόδου. Την Πέμπτη το αποτέλεσμα ξεπέρασε κάθε προσδοκία.

Μόνο και μόνο η ευφορία που δημιουργήθηκε στις διεθνείς αγορές και η ραγδαία αποκλιμάκωση των spread και των CDS στην Ευρωζώνη αρκεί για να πιστοποιήσει κανείς ότι η απόφαση της έκτακτης Συνόδου των Βρυξελλών ήταν μια μεγάλη επιτυχία. Και από τη μελαγχολία που απέπνεαν τα βρετανικά ταμπλόιντ την επομένη της Συνόδου μπορούσε κανείς να καταλήξει στο ασφαλές συμπέρασμα, πως οι κερδισμένοι δεν ήταν όλοι αυτοί που εύχονταν ή προπαγάνδιζαν τη διάλυση της Ευρωζώνης.

Κατά τρόπο ανεπάντεχο, ο μεγάλος κερδισμένος ήταν η ίδια η Ευρωπαϊκή Ενωση. Το ευρώ, το τέλος του οποίου προφητεύουν πολλοί και κατά κόρον το τελευταίο διάστημα, ξεπεράσε την πρώτη του κρίση. Η Ενωση την οποία πολλοί θεωρούσαν ανίκανη να λάβει αποφάσεις και στην οποία διέκριναν διαλυτικές τάσεις έλαβε μια απόφαση που επαναφέρει την κοινοτική αλληλεγγύη σε πρώτο πλάνο και αποτελεί ισχυρότατη επιβεβαίωση της σημασίας που έχει η ένωση για τα κράτη-μέλη.

Ο δεύτερος μεγάλος κερδισμένος της απόφασης των Βρυξελλών ήταν η ελληνική οικονομία. Μόνο και μόνο από το ότι παραμερίζεται η παραλυτική αβεβαιότητα που προκαλούσε το ενδεχόμενο χρεοκοπίας της χώρας μας, και ακόμα περισσότερο το ενδεχόμενο εξόδου από την Ευρωζώνη. Δεν υπάρχει λόγος πια ούτε να φεύγουν χρήματα στο εξωτερικό ούτε να μη γίνονται αγοραπωλησίες σε ακίνητα και επενδύσεις λόγω αβεβαιότητας. Οι εγγυήσεις που παρέχονται στις τράπεζες εξουδετερώνουν άλλωστε και τα όποια μειονεκτήματα της επιλεκτικής χρεοκοπίας.

Ο μεγάλος πρωταγωνιστής της Συνόδου ήταν ασφαλώς η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ, η οποία επέβαλε τελικά τη θέλησή της, να συμβάλουν στον λογαριασμό οι τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες και όχι μόνον οι φορολογούμενοι. Για να το πετύχει αυτό, έπρεπε να κάμψει την αντίσταση των αγορών, των εταίρων και τελικά και της ΕΚΤ. Η σύγκρουση ανάμεσα στην κ. Μέρκελ και τον κ. Τρισέ κατέληξε σε έναν συμβιβασμό που μάλλον στοίχισε ακριβά στη Γερμανία. Η Μέρκελ όμως και την ενότητα της Ευρώπης διέσωσε και να δείξει κατάφερε ότι η συμμετοχή των ιδιωτών στον μόνιμο μηχανισμό που θα δημιουργηθεί το 2013 δεν θα φέρει τη συντέλεια του κόσμου, όπως απειλούν οι αγορές.

Αναφερόμενη στην Ελλάδα η Γερμανίδα καγκελάριος είπε μετά τη Σύνοδο Κορυφής ότι «καλό θα είναι να εφαρμόζουμε το πρόγραμμα και όχι μόνο να ψηφίζουμε νόμους που δεν εφαρμόζουμε».

Η εμπλοκή της Γερμανίας ανέρχεται πάντως σε τόσο μεγάλο ύψος πια (50 δισ. υπολογίζουν οι Γερμανοί) ώστε να δημιουργεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ελληνικά πράγματα, ακόμα και στην ίδια την κ. Μέρκελ. Ετσι στην μεγάλης διάρκειας συνέντευξη που έδωσε πριν αναχωρήσει για διακοπές, η κ. Μέρκελ είπε αναφερόμενη στην Ελλάδα ότι «καλό θα είναι να εφαρμόζουμε το πρόγραμμα και όχι μόνο να ψηφίζουμε νόμους που δεν εφαρμόζουμε», ενώ αναφέρθηκε διεξοδικά στα κλειστά επαγγέλματα που υπάρχουν στην Ελλάδα και ειδικά στο ότι πρέπει να «ανοίξουν οι μεταφορές και το επάγγελμα των φορτηγατζήδων». Πέραν τούτου, αναφέρθηκε στην αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας στην Ελλάδα και στις ιδιωτικοποιήσεις, ενώ ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας ετοιμάζεται να επισκεφθεί τη χώρα μας το φθινόπωρο. Στους κερδισμένους, τέλος, και ο κ. Γιώργος Παπανδρέου. Η απόφαση που κατάφερε να εξασφαλίσει στη Σύνοδο των Βρυξελλών διασφαλίζει αυτό το οποίο προσπαθούσε από την αρχή: να εξουδετερωθεί κάθε κίνδυνος για τη χώρα.

Οι επιπτώσεις στον τραπεζικό τομέα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Περίπου το 65% της συμμετοχής των ιδιωτών στο σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας θα καλύψουν εγχώριοι επενδυτές, τράπεζες και ασφαλιστικά ταμεία, με τις τράπεζες να συνεισφέρουν τη μερίδα του λέοντος έχοντας στα χαρτοφυλάκιά τους ελληνικά ομόλογα συνολικής αξίας 45 δισ. ευρώ. Από αυτά περίπου 40 δισ. ευρώ, λήξεως μέχρι τέλος του 2019, θα συμμετάσχουν στο εθελοντικό πρόγραμμα ανταλλαγής και επαναγοράς ελληνικών ομολόγων το οποίο επεξεργάστηκε το Institute of International Finance (IIF). Τα επιτελεία των τραπεζών αναμένουν με αγωνία την αποσαφήνιση των τεχνικών λεπτομερειών, ώστε να ποσοτικοποιήσουν τις λογιστικές επιπτώσεις στους ισολογισμούς. «Πρόκειται για βαθύτατα τεχνικό θέμα και μικρές αλλαγές στις λογιστικές παραμέτρους μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικά διαφορετικά αποτελέσματα», υπογραμμίζει επιτελικό στέλεχος τράπεζας. Υπό προϋποθέσεις η επίπτωση της μετακύλισης των ομολόγων στην παρούσα αξία τους μπορεί να κυμανθεί από σχεδόν μηδενική μέχρι 21%. Η όποια επίπτωση θα αφορά αποκλειστικά και μόνο το ύψος των ομολόγων που ανταλλάσσονται και όχι το σύνολο των ισολογισμών των τραπεζών.

Υπογραμμίζεται ότι λογιστικά η διαφορά μεταξύ μείωσης στην παρούσα αξία και haircut είναι τεράστια, καθώς η πρώτη απώλεια σε βάθος χρόνου είναι ανακτήσιμη ενώ στο haircxut είναι οριστική. Το μέγεθος της επίπτωσης στην παρούσα αξία θα καθοριστεί από σειρά παραγόντων, όπως η αξία κτήσης των ομολόγων, οι απομειώσεις που έχουν ληφθεί κ.ά. Καθοριστική παράμετρος αποτελεί το προεξοφλητικό επιτόκιο. Με βάση το τρέχον (9%) προκύπτει η επίπτωση 21% στην παρούσα αξία των ομολόγων που θα ανταλλαγούν. Αν όμως το προεξοφλητικό επιτόκιο μειωθεί (κάτι που θεωρείται πολύ πιθανό μετά την επίτευξη συμφωνίας για την Ελλάδα) σε 8%, η επίπτωση στην παρούσα αξία των ομολόγων περιορίζεται λίγο πάνω από το 16%, ενώ με επιτόκιο 7% η ζημία διαμορφώνεται στο 14%.

Ηδη οι διοικήσεις της Εθνικής Τράπεζας, της Eurobank, της Alpha Bank, της Πειραιώς αλλά και των κυπριακών Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα έχουν συμφωνήσει τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. Σύμφωνα με στελέχη τους ήδη έχουν γίνει διαβουλεύσεις με μεγάλους μετόχους και έχει εξασφαλιστεί η συναίνεσή τους για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα. «Θα ήταν εκτός λογικής οι μέτοχοι να απορρίψουν τη συμμετοχή», υπογραμμίζει στέλεχος τράπεζας, «καθώς η επίπτωση είναι περιορισμένη. Αν δεν υπήρχε συμφωνία για το χρέος της Ελλάδας, οι επιπτώσεις στη χώρα και το τραπεζικό σύστημα θα ήταν καταστροφικές».

Σημειώνεται ότι η επίπτωση ακόμα και του ακραίου σεναρίου (21%) είναι κατά πολύ πιότερη σε σχέση με τα αποτελέσματα του πανευρωπαϊκού stress test. Η άσκηση προέβλεπε «κούρεμα» (haircut) 15% που αφορούσε το σύνολο της έκθεσης των τραπεζών στο ελληνικό Δημόσιο, ενώ η ζημία του 21% θα βαρύνει μόνο το ύψος των ομολόγων που θα ανταλλαγούν.

Οι διοικήσεις της Εθνικής, της Eurobank, της Alpha, της Πειραιώς, της Τράπεζας Κύπρου και της Ελληνικής Τράπεζας έχουν συμφωνήσει τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ανταλλαγής και επαναγοράς ελληνικών ομολόγων.

Οι τράπεζες μπορεί να απέφυγαν τα χειρότερα, αλλά η σημερινή διάρθρωση του κλάδου, δεν είναι βιώσιμη. Ο κλάδος δεν έχει άλλη επιλογή παρά να συρρικνωθεί: πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, κοινές δράσεις, συνεργασίες με ξένους αλλά και συγχωνεύσεις βρίσκονται προ των πυλών.

Στελέχη τραπεζών αναγνωρίζουν ότι δεν υπάρχει εναλλακτική και εκτιμούν ότι οι εξελίξεις στο μέτωπο των συγχωνεύσεων μπορεί να είναι ραγδαίες.

Ο Γάλλος πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί (επάνω) και ο πρόεδρος του Eurogroup Ζαν - Κλοντ Γιουνκέρ (κάτω) στην έδρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, όπου έγινε η Σύνοδος Κορυφής την Πέμπτη, ενημερώνουν τους δημοσιογράφους για τις εξελίξεις.

AFP

ASSOCIATED PRESS

Πόροι για ενίσχυση της ανάπτυξης

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τον πολλαπλασιασμό των πόρων που προορίζονται να πέσουν στην πραγματική οικονομία προωθεί η κυβέρνηση την επομένη της ιστορικής συνόδου, σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει το πρόβλημα ρευστότητας και να στηρίξει την πολυπόθητη ανάπτυξη που αποτελεί και τη μοναδική λύση για την έξοδο από την κρίση. Η συμμετοχή των τραπεζών στην αναδιάρθρωση του χρέους δεν αρκεί για την εξεύρεση των αναγκαίων πόρων, στον βαθμό που το τραπεζικό σύστημα καλείται να διαχειριστεί τα «απόνερα» της κρίσης.

Το κέντρο βάρους πέφτει για άλλη μία φορά στο κυριότερο αναπτυξιακό εργαλείο που διαθέτει η χώρα και το οποίο δεν είναι άλλο από τα κοινοτικά κονδύλια και το ΕΣΠΑ, που συνολικά φθάνουν τα 25 δισ. ευρώ και από τα οποία έχουν απορροφηθεί μόλις τα 5 δισ. ευρώ. Η απελευθέρωση πόρων ύψους 5,5 δισ. ευρώ, που ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα ο υπουργός Ανταγωνιστικότητας κ. Μιχάλης Χρυσοχοΐδης, μέσα από την οριστική απένταξη 4.762 έργων που κρατούσαν αναξιοποίητα ισόποσα κοινοτικά κεφάλαια, αποτελεί τη βασικότερη πρωτοβουλία προς αυτή την κατεύθυνση.

Νέα κονδύλια, με αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και απεμπλοκή των κεφαλαίων από τα έργα που παραμένουν στα συρτάρια και απαιτούν χρόνο για να υλοποιηθούν.

Σε συμφωνία με την Κομισιόν, η κυβέρνηση προωθεί την εμπροσθοβαρή εκκίνηση της οικονομίας μέσα από την αναθεώρηση του ΕΣΠΑ και την απεμπλοκή των κονδυλίων από τα έργα που παραμένουν στα συρτάρια και απαιτούν χρόνο για να υλοποιηθούν. Βασικός μηχανισμός διοχέτευσης αυτών των πόρων θα αποτελέσει το ΕΤΕΑΝ, που σε συνεργασία με τις τράπεζες διαχειρίζεται κονδύλια άνω του ενός δισ. ευρώ και τα οποία αναζητούν αποδέκτες μέσα από προγράμματα όπως αυτό της ενίσχυσης της μεταποίησης, της εξωστρέφειας, της νεανικής και της καινοτομικής επιχειρηματικότητας ή μέσα από την κοινοτική πρωτοβουλία Jeremie.

Οι πρωτοβουλίες της κυβέρνησης περιλαμβάνουν την αποδέσμευση κονδυλίων 200 εκατ. ευρώ από το Αποθεματικό Απρόβλεπτων Πόρων για τη στήριξη των επιχειρήσεων και αναμένεται να κορυφωθούν με την προσπάθεια για την ίδρυση της Αναπτυξιακής Τράπεζας. Σύμφωνα με τον υπουργό Ανάπτυξης κ. Μιχάλη Χρυσοχοΐδη, κατά το πρόσφατο ταξίδι του στο Βερολίνο έγιναν ήδη οι πρώτες επαφές και διαπιστώθηκε η πρόθεση στήριξης των μεγάλων επενδύσεων μέσα από παραχωρήσεις και την προώθηση των υποδομών σε κρίσιμους τομείς.

Οι Ελληνες εξαγωγείς από την πλευρά τους αλλά και οι εκπρόσωποι της αγοράς υποδέχθηκαν θετικά το αποτέλεσμα της συνόδου κορυφής, επισημαίνοντας ωστόσο ότι τώρα είναι η στιγμή για να στηριχθεί η πραγματική οικονομία και ειδικά οι ανταγωνιστικοί κλάδοι, όπως είναι οι εξαγωγές και ο τουρισμός. «Πρόκειται για πολύ ευχάριστη εξέλιξη. Πρώτον, διότι παραμένουμε στο ευρώ, δεύτερον, διότι έστω και καθυστερημένα εκφράσθηκε η αλληλεγγύη της Ε.Ε. και, τρίτον, διότι θα ενισχυθεί η ρευστότητα», υποστηρίζει μιλώντας στην «Κ» η πρόεδρος του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων κ. Χριστίνα Σακελλαρίδη. Επισημαίνει, πάντως, ότι «όσο αισιόδοξο και αν είναι το πακέτο, εξαρτάται από εμάς το πώς θα το αξιοποιήσουμε». Στο πολιτικό μήνυμα της απόφασης στέκεται ο πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών κ. Κ. Μίχαλος, σημειώνοντας ότι «αποτελεί θετική εξέλιξη η κοινή στάση που υιοθέτησαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες, εμφανιζόμενοι ως πολιτικοί που κυβερνούν και λαμβάνουν αποφάσεις για τις χώρες και τους λαούς της Ενωμένης Ευρώπης», για να προσθέσει ότι τώρα είναι ίσως η τελευταία ευκαιρία για τη χώρα να αλλάξει πορεία εφαρμόζοντας αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα με αναπτυξιακή λογική.

Μεγάλη πτώση των spreads

Της **ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΩΤΑ**

Οι κρίσιμες αποφάσεις που ελήφθησαν στην έκτακτη σύνοδο κορυφής της Ε.Ε., την περασμένη Πέμπτη, αποσυμπιέσαν τις αγορές από τις τεράστιες πιέσεις των τελευταίων μηνών. Ομως, ο προβληματισμός για την πρακτική εφαρμογή του δεύτερου δανειοδοτικού προγράμματος για την Ελλάδα ήταν αισθητός στο ευρύτερο επενδυτικό κλίμα. Προς επιβεβαίωση της αποφασιστικότητας των ισχυρών της Ευρωζώνης για την ασφαλή έκβαση της δημοσιονομικής κρίσης, ο Γάλλος πρόεδρος, Νικολά Σαρκοζί, δεσμεύτηκε με την παρουσίαση γαλλογερμανικών προτάσεων για τη βελτίωση της διακυβέρνησης της Ευρωζώνης τον επόμενο Σεπτέμβριο. Οι επενδυτές αντέδρασαν θετικά, αλλά τηρούν επιφυλάξεις.

Αυτό κατέστη σαφές, εξάλλου, από την πορεία των αγορών χρέους Ισπανίας και Ιταλίας, δύο μεγάλων οικονομιών της Ευρωζώνης που θεωρούνταν τα επόμενα θύματα αυτής της πρωτόγνωρης δημοσιονομικής κρίσης στην ιστορία της μεταπολεμικής Ευρώπης. Από τη μια πλευρά, η πτώση των spreads στα 10ετή ελληνικά ομόλογα κατά 189,3 μονάδες βάσης, στις 1.209,3, ήταν σταθερή από την Πέμπτη στην Παρασκευή. Από την άλλη πλευρά όμως, τα spreads των 10ετών ιταλικών ομολόγων αυξήθηκαν την Παρασκευή στις 262,40 μ.β. από τις 253,10 μ.β. μία ημέρα πριν, με τις αποδόσεις να σκαρφαλώνουν στο 5,4% και πλέον. Τα spreads των ισπανικών 10ετών ομολόγων έφθασαν την Παρασκευή στις 302,10 μ.β. από τις 294,60 μ.β. την Πέμπτη, ενώ οι αποδόσεις αναρριχήθηκαν στο 5,8%. Ανάλογες τάσεις αποκλιμάκωσης του αρχικού ενθουσιασμού επικράτησαν στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, με τον πανευρωπαϊκό δείκτη Euro Stoxx 50 να κλείνει με απώλειες 0,1% και τον Dax στη Φρανκφούρτη με οριακή πτώση 0,03%. Στο Μιλάνο, ο δείκτης FTSE Mib αποδυναμώθηκε κατά 0,15%, αλλά ο Ibex στη Μαδρίτη κινήθηκε αντίστροφα, με άνοδο 0,42%. Στην Αθήνα, ασφαλώς, το κλίμα παρέμεινε αισιόδοξο, με τον Γενικό Δείκτη του Χ.Α. να σημειώνει άνοδο 5,91%. Προβληματισμό επιβεβαίωσε, επίσης, η πορεία του ευρώ. Αρχικά ενισχύθηκε 1,5% στο 1,4440 δολάριο για να υποχωρήσει εν συνεχεία στο 1,4375 δολάριο. Αυτή η αμφίρροπη αισιοδοξία αποδόθηκε στην προειδοποίηση της Fitch ότι θα υποβαθμίσει την Ελλάδα σε «περιορισμένη χρεοκοπία», αν και ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης υπογράμμισε ότι θα συστήσει νέες κλίμακες βαθμολογίας για τη «μετα-χρεοκοπία» εποχή.

Ο επικεφαλής της Bundesbank, Γενς Βάιντμαν, είπε ότι η σύνοδος κορυφής αποτελεί το έναυσμα για τη δημιουργία δημοσιονομικής ένωσης στην Ευρωζώνη.

Ο επικεφαλής της Bundesbank, Γενς Βάιντμαν, είπε ότι η σύνοδος κορυφής αποτελεί το έναυσμα για τη δημιουργία δημοσιονομικής ένωσης στην Ευρωζώνη. Μίλησε, όμως, και για αποδυνάμωση των κινήτρων των κρατών-μελών για «ατομική» δημοσιονομική υπευθυνότητα. «Μέχρι στιγμής, όλα καλά», ξεκινά άρθρο των New York Times, κάνοντας αναφορά σε «εξευρωπαϊσμό του ελληνικού χρέους». Οι επιπτώσεις στις ΗΠΑ από μια απομείωση του ελληνικού χρέους είναι περιορισμένες, εκτιμούν οι Αμερικανοί, ενώ η Διεθνής Ενωση Swaps και Πιστωτικών Παραγώγων (ISDA) ανακοίνωσε ότι το σχέδιο διάσωσης της Ελλάδας δεν θα έπρεπε να πυροδοτήσει πιστωτικό γεγονός διότι είναι «απόλυτα εθελοντικό». Οι επενδυτές, όμως, φαίνεται πως θέλουν να κλείσει εξ ολοκλήρου το κεφάλαιο «Χρέος». Το παιχνίδι αυτό έχει αρχίσει να γίνεται επικίνδυνο, εφόσον σενάρια χρεοκοπίας επεκτείνονται στις ΗΠΑ.

Η αγορά αναμένει ρευστό

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Μετά τη σταδιακή αποκατάσταση της ρευστότητας των τραπεζών, τόσο η αγορά όσο και το οικονομικό επιτελείο περιμένουν ασθμαίνοντας τη διοχέτευση πόρων στην πραγματική οικονομία. Ρευστότητα των τραπεζών σημαίνει και ρευστότητα της πραγματικής οικονομίας, ανέφερε προχθές ο υπουργός Οικονομικών Ευ. Βενιζέλος, σημειώνοντας ότι πλέον το τραπεζικό σύστημα είναι το πιο εγγυημένο στην Ευρώπη.

Ο μόνος τρόπος για να επιστρέψει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης η ελληνική οικονομία είναι να διοχετευθούν πόροι στην αγορά. Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα καταφέρει το ελληνικό Δημόσιο να εισπράξει έσοδα από φόρους (ΦΠΑ και φόρους κατανάλωσης), αλλά και να μειώσει την ανεργία. Σε διαφορετική περίπτωση το υπουργείο Οικονομικών θα μπει σε έναν φαύλο κύκλο περιορισμού των αποδοχών και της επιβολής σκληρών φόρων, τους οποίους, ωστόσο, θα αδυνατεί να εισπράξει. Σημειώνεται ότι στο εξάμηνο η «μαύρη τρύπα» του προϋπολογισμού ανήλθε στα 4,5 δισ. ευρώ και εφόσον στο διάστημα που απομένει μέχρι το τέλος του έτους δεν αλλάξει κάτι, το έλλειμμα θα διαμορφωθεί πιθανόν σε διψήφιο νούμερο μακριά από τον στόχο που περιλαμβάνεται στο Μεσοπρόθεσμο, που προβλέπει μείωση 7,5% του ΑΕΠ.

Μόνο με διοχέτευση πόρων στην πραγματική οικονομία θα καταφέρει το ελληνικό Δημόσιο να εισπράξει έσοδα από φόρους (ΦΠΑ και φόρους κατανάλωσης), αλλά και να μειώσει την ανεργία.

Τα ανωτέρω αρνητικά δημοσιονομικά μεγέθη, αλλά και οι προβλέψεις για βαθύτερη ύφεση στο τέλος του έτους (-4,43% του ΑΕΠ σύμφωνα με το ΚΕΠΕ) οδήγησαν τον υπουργό Οικονομικών Ευ. Βενιζέλο να απευθύνει κάλεσμα στον ναυτιλιακό κόσμο και στους Ελληνες της αλλοδαπής προκειμένου να επενδύσουν στην Ελλάδα. Επίσης, ζήτησε από όσους απέσυραν τις καταθέσεις από την Ελλάδα να τις επιστρέψουν.

Το σχέδιο «Μάρσαλ»

Παράλληλα απομένει να ανακοινωθεί και το περιβόητο σχέδιο «Μάρσαλ» για την ελληνική οικονομία. Οπως φαίνεται θα περιλαμβάνει τα 15 δισ. ευρώ από το ΕΣΠΑ, καθώς και δύο δισ. ευρώ από το δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Ωστόσο, είναι άγνωστο εάν το σχέδιο «Μάρσαλ» εξαντλείται στα ανωτέρω 17 δισ. ευρώ ή περιλαμβάνει και άλλα μέτρα αναπτυξιακού χαρακτήρα.

Ο υπουργός Οικονομικών ανέφερε πάντως ότι έχει ήδη ξεκινήσει τις εργασίες μια νεοσύστατη task force ειδικά για τον σκοπό αυτόν υπό τον συντονισμό του επιτρόπου κ. Ρεν και την επίβλεψη του προέδρου της Ε. Ε. κ. Μπαρόζο. Μάλιστα, λίγο πριν από τη Σύνοδο Κορυφής ο κ. Βενιζέλος είχε επαφές με τον αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων κ. Π. Σακελλάρη, ενώ ο υπουργός Αναπτυξης κ. Μ. Χρυσοχοΐδης είχε αντίστοιχες επαφές με τη γερμανική επιχειρηματική κοινότητα υπό τις ευλογίες της γερμανικής κυβέρνησης.

Πάντως, με την υπογραφή της νέας δανειακής σύμβασης για το πακέτο των 109 δισ. ευρώ αναμένεται ένα νέο σκληρό φορολογικό πακέτο. Και αυτό, διότι η τρόικα επιθυμεί να διασφαλίσει ότι το έλλειμμα θα μειωθεί μέχρι το 2014 κάτω του 3%. Οι δανειστές μας προς το παρόν δεν μας εμπιστεύονται ότι μπορούμε να μειώσουμε το κράτος, αλλά και να πατάξουμε τη φοροδιαφυγή. Κατι που φαίνεται και από τα στοιχεία του τρέχοντος έτους, όπου οι εφορίες έχουν «κατεβάσει ταχύτητα». Ηδη ο υπουργός Οικονομικών σχεδιάζει το νέο φορολογικό νομοσχέδιο που θα κατατεθεί τον Οκτώβριο στη Βουλή.

Δώστε συνολική λύση, βοηθώντας την Ελλάδα τώρα

Σαφές μήνυμα της Χίλαρι Κλίντον προς τους Ευρωπαίους κατά την επίσκεψή της στην Αθήνα

ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Εχοντας περάσει μόλις 39 ώρες στην Αθήνα, την περασμένη Δευτέρα, λίγο πριν από τις 2 μ.μ., η υπουργός Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, κ. Χίλαρι Κλίντον, ετοιμάζεται να επιβιβαστεί στο αεροπλάνο για να αναχωρήσει για τον επόμενο σταθμό της, την Ινδία. Η οικονομία, που κυριάρχησε σε όλη τη διάρκεια της επίσκεψής της στη χώρα μας, βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων που έχει με τους συνεργάτες της μέχρι την τελευταία στιγμή. Η κ. Κλίντον εκφράζει την αγωνία της για τις εξελίξεις και με τη φράση «θέλω να δω πώς μπορούμε να τους βοηθήσουμε», ζητεί από τους συνεργάτες της, τόσο στο επιτελείο που τη συνοδεύει, όσο και στην αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα, να επικεντρωθούν σε αυτό. Η Αμερικανίδα ΥΠ.ΕΞ. βρίσκεται σε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας με την Ουάσιγκτον, που παρακολουθεί στενά το «ελληνικό πρόβλημα», έχοντας αποφασίσει να ασκήσει όλη της την επιρροή προς την Ε.Ε., προκειμένου να δοθεί συνολική λύση και όχι μια ακόμη πρόσκαιρη αντιμετώπιση, που απλά θα παρατείνει την αγωνία και, πιθανότητα, θα επιδεινώσει την κατάσταση. Ενώ η κ. Κλίντον από την Αθήνα στηρίζει τον πρωθυπουργό, κ. Γιώργο Παπανδρέου, και την προσπάθεια της κυβέρνησης, οι διεργασίες πέραν του Ατλαντικού κορυφώνονται και το μήνυμα προς την Ευρώπη είναι σαφές: δώστε λύση, βοηθώντας την Ελλάδα τώρα.

Κατά τη συνάντηση Κλίντον - Σαμαρά η Αμερικανίδα υπ. Εξωτερικών επέμεινε ότι προέχει η συναίνεση στα μέτρα.

Η Αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον στη σκάλα του αεροπλάνου χαιρετά κατά την αποχώρησή της από την Αθήνα. Κατά τη διήμερη παραμονή της στη χώρα μας κύριο θέμα των συνομιλιών, τόσο με τον πρωθυπουργό και τον υπουργό Εξωτερικών όσο και με τον κ. Σαμαρά, ήταν η οικονομία.

Ερχόμενη στην Αθήνα, η κ. Κλίντον έχει συμπεριλάβει στο πρόγραμμά της, εκτός από τη σαφή στήριξη προς τον πρωθυπουργό, να βολιδοσκοπήσει τις προθέσεις του προέδρου της Ν.Δ. κ. Αντώνη Σαμαρά και να προσπαθήσει να εκμαιεύσει ενδείξεις συναίνεσης, καθώς, η ευρωπαϊκή ηγεσία εξακολουθεί να δείχνει ιδιαίτερα προβληματισμένη από τη στάση του.

Πιέσεις για συνεργασία

Στη συνάντησή τους, το πρωί της περασμένης Δευτέρας, είναι το πρώτο πράγμα που του λέει: είναι εξαιρετικά κρίσιμο στην παρούσα συγκυρία τα δύο μεγάλα κόμματα να συνεργασθούν. Συνεργάτες της κ. Κλίντον παρομοίαζαν το ύφος και την επιχειρηματολογία που χρησιμοποίησε έναντι του προέδρου της Ν.Δ. με εκείνα που ο κ. Σαμαράς συνάντησε στις Βρυξέλλες, στον προ μηνός κύκλο επαφών που είχε με τους Ευρωπαίους ηγέτες.

Το ζητούμενο τη δεδομένη στιγμή είναι η εθνική ενότητα, δεν είναι καιρός για κομματικές αντιπαραθέσεις, του επισημαίνει και τον καλεί «να κάνει το σωστό» και να υποστηρίξει τα μέτρα.

Ο κ. Σαμαράς, αναλύει τη δική του πρόταση, επιμένοντας ότι το μείγμα πολιτικής που προωθεί η κυβέρνηση είναι λανθασμένο και δεν αποτελεί απάντηση στην κρίση. Η κ. Κλίντον, επιμένει ότι προέχει η συναίνεση στα μέτρα. Ετσι, αναφέρει στον κ. Σαμαρά ότι μπορεί να έχει δίκιο για την ανάγκη αλλαγής του φορολογικού συστήματος, αλλά ότι κάτι τέτοιο θα είναι εφικτό, αφού πρώτα σταθεροποιηθούν τα δημοσιονομικά μεγέθη. Του απευθύνει, δε, το ερώτημα, γιατί δεν συνεργάζεται με την κυβέρνηση για την αλλαγή του φορολογικού.

Στη συζήτηση παρεμβαίνει ο Αμερικανός υφυπουργός Ρόμπερτ Χόρματ, αρμόδιος για οικονομικές υποθέσεις, που συνόδευε την κ. Κλίντον στην Αθήνα. Επικαλείται το παράδειγμα της Νότιας Κορέας, η οποία επίσης αναγκάστηκε να περάσει από διαδικασία σκληρών οικονομικών μέτρων για την υπέρβαση της οικονομικής κρίσης που την έπληξε. Ο κ. Χόρματ αναφέρει ότι και εκεί ο επικεφαλής της αξιωματικής αντιπολίτευσης είχε διλήμματα και ενστάσεις, ωστόσο, αποφάσισε να υποστηρίξει το πρόγραμμα και, τελικά, βρέθηκε ο ίδιος να διαχειρίζεται σήμερα τα οφέλη και τα αποτελέσματα που προέκυψαν για τη χώρα από την εφαρμογή του προγράμματος.

Η συνάντηση ολοκληρώνεται, τελικά, χωρίς να επέλθει κάποιου είδους συμφωνία, χωρίς ο κ. Σαμαράς να πείσει για την αναγκαιότητα συναίνεσης στα μέτρα. Η μόνη αντίδραση που εισέπραξε η αμερικανική αντιπροσωπεία, πέραν της επιμονής του ότι το πρόγραμμα που έχει εκπονήσει η Ν.Δ. αποτελεί πιο σωστή «συνταγή» και μπορεί να δώσει απαντήσεις και λύσεις για την έξοδο της ελληνικής οικονομίας από την κρίση, ήταν η φράση «εντάξει, καταλαβαίνω τι λέτε εσείς». Ηταν ξεκάθαρο, ωστόσο, στην Αμερικανίδα ΥΠ.ΕΞ., όταν η συνάντηση ολοκληρώθηκε, ότι ο πρόεδρος του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν πρόκειται να αλλάξει γνώμη και να μεταβάλει τη στάση του.

Ο κ. Σαμαράς στην Ουάσιγκτον τον Σεπτέμβριο

Εχοντας βιώσει μια ιδιότυπη απομόνωση στην Ευρώπη, όπου κυριαρχούν τα ιδεολογικά συγγενή προς τη Ν.Δ. κόμματα, ο Αντώνης Σαμαράς θα μεταβεί στις αρχές Σεπτεμβρίου στην Ουάσιγκτον με στόχο να εκπέμψει μια εικόνα αποδοχής από τις ΗΠΑ, παρότι η κυβέρνηση Ομπάμα πρόσκειται ιδεολογικά στο ΠΑΣΟΚ και είναι γνωστοί οι φιλικοί προσωπικοί δεσμοί του αντιπροέδρου Μπάιντεν και του ζεύγους Κλίντον με τον κ. Παπανδρέου. Η επίσκεψη του προέδρου της Ν.Δ., που συζητήθηκε με την Αμερικανίδα υπ. Εξωτερικών την περασμένη Δευτέρα, στοχεύει και στην επικοινωνιακή εξισορρόπηση της εμφάνισης του Γ. Παπανδρέου στην ΔΕΘ το τριήμερο 9 - 11 Σεπτεμβρίου. Παραδοσιακά, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης συναντάται με τον αντιπρόεδρο των ΗΠΑ. Ο Κώστας Καραμανλής είχε συναντηθεί με τον Ντικ Τσέινι το 2002, στο περιθώριο Διάσκεψης της Δημοκρατικής Ενωσης, όπως και με τον Αλ Γκορ το 1999. Με τον τελευταίο είχε συναντηθεί και ο αείμνηστος Μιλτιάδης Εβερτ στη δική του επίσκεψη στην Ουάσιγκτον ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, το 1995. Εκτός του Τζο Μπάιντεν, ο κ. Σαμαράς προσβλέπει σε συνάντηση με τη Χίλαρι Κλίντον στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ενώ θα έχει επαφές και με ομογενείς με τους οποίους θα συζητήσει τόσο τις οικονομικές του προτάσεις και τη δυνατότητα επενδύσεων στη χώρα μας όπως και τα εθνικά θέματα.

ΑΠΟΨΗ

Μια καλή αρχή που χρειάζεται συνέχεια

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΥΓΕΡΟΥ**

Για πρώτη ουσιαστικά φορά από τότε που εκδηλώθηκε η ελληνική κρίση δανεισμού, η Ευρωζώνη δεν εστίασε μόνο στη μείωση του ελλείμματος, αλλά και στην αντιμετώπιση του προβλήματος που αντιπροσωπεύει αυτό καθ' αυτό το χρέος. Επειτα από διαφωνίες και ολιγωρίες και αφού η απειλή για πρόκληση ντόμινο πήρε άμεσο χαρακτήρα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε την περασμένη Πέμπτη σε ένα πακέτο μέτρων, με το οποίο επιχειρεί να ανασχέσει την κρίση.

Οι εξελίξεις θα δείξουν εάν αυτό το πακέτο θα καταστήσει το ελληνικό χρέος βιώσιμο. Το πιθανότερο είναι να αποδειχθεί ανεπαρκές. Σίγουρα, όμως, εξασφαλίζει στην Ελλάδα πολύτιμο χρόνο και ταυτοχρόνως επιφέρει μία διόλου ευκαταφρόνητη ελάφρυνση του χρέους της. Ταυτοχρόνως, λειτουργεί ως παράγοντας οχύρωσης της Ευρωζώνης απέναντι σε μία κρίση, που έδειχνε καθαρά την τάση της να πλήξει όχι μόνο μικρούς αδύνατους κρίκους (Ελλάδα, Ιρλανδία και Πορτογαλία), αλλά και μεγάλες οικονομίες, όπως η ισπανική και η ιταλική.

Πέρα, όμως, από τη δραστικότητα που θα έχουν οι αποφάσεις της συνόδου κορυφής στις αγορές, έχει μεγάλη πολιτική σημασία ότι η Ε. Ε., έστω και με μεγάλη καθυστέρηση, κινήθηκε προς τη σωστή κατεύθυνση. Η ελληνική κρίση, άλλωστε, δεν είναι μία μεμονωμένη περίπτωση. Υπάρχει και η ιθαγενής πτυχή, αλλά είναι και η ακραία εκδήλωση της συστημικής κρίσης του ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι οι εταίροι έλαβαν τις αποφάσεις για στήριξη της Ελλάδας όχι μόνο για λόγους αλληλεγγύης, αλλά και για το δικό τους συμφέρον.

Οι αγορές αντέδρασαν μάλλον θετικά, αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι οι πιέσεις προς την Ευρωζώνη δεν έχουν τελειώσει. Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι μία καλή αρχή, αλλά για να αποτραπεί η επανάληψη των επιθέσεων πρέπει αυτή η απόφαση να συνοδευθεί από τολμηρές κινήσεις προς την κατεύθυνση της δημοσιονομικής και πολιτικής ενοποίησης, αλλά και της οικονομικής σύγκλισης. Εάν δεν επιλυθεί στο επόμενο διάστημα η θεμελιώδης αντίφαση του κοινού νομίσματος, για την οποία έχουμε γράψει επανειλημμένως, η κρίση αναπόφευκτα θα ανακυκλωθεί.

Το ζητούμενο είναι η Ευρωζώνη να κινηθεί γρήγορα για να προλάβει τις εξελίξεις και να μην ξαναβρεθεί στη δυσάρεστη θέση να τρέχει πίσω από τα γεγονότα. Μπορεί καμία κυβέρνηση χώρας-μέλους να μην επιθυμεί την κατάρρευση του ευρώ, αλλά αυτό δεν αρκεί. Η παγκόσμια οικονομική κρίση ανέδειξε τις αντιφάσεις και τα κενά του ευρωπαϊκού νομισματικού οικοδομήματος. Στην πραγματικότητα, το ενοποιητικό εγχείρημα έχει καθηλωθεί σε μία μεταβατική κατάσταση, η οποία το καθιστά ευάλωτο. Στο σημείο που έχουν φθάσει τα πράγματα, η Ευρώπη ή θα πάει ολόκληρη μπροστά ή θα διαλυθεί. Κατά συνέπεια, για να γίνει η ζημιά αρκεί και η ολιγωρία.

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναμφίβολα δημιουργεί ένα θετικό κλίμα και στην Ελλάδα. Κανείς δεν περιμένει να αλλάξει άμεσα η εξαιρετικά δύσκολη οικονομική πραγματικότητα. Υπάρχει, όμως, η εντύπωση ότι επιτέλους διαμορφώνεται ένα πλαίσιο για την ανάσχεση της ελεύθερης πτώσης και μία ελπίδα για μελλοντική ανάπτυξη.

Το κλίμα αυτό εκ των πραγμάτων ευνοεί την κυβέρνηση, αλλά δεν αναμένεται να επηρεάσει ποιοτικά τον συσχετισμό εκλογικών δυνάμεων. Αν και με τη στάση της τις τελευταίες ημέρες η Ν.Δ. έχασε πολιτική αξιοπιστία και πιθανώς και πολιτικό έδαφος, κατά πάσα πιθανότητα θα διατηρήσει το δημοσκοπικό προβάδισμά της. Η κύρια αιτία είναι η τάση πολιτικοεκλογικής συρρίκνωσης του ΠΑΣΟΚ, η οποία δεν σταμάτησε με τον πρόσφατο ανασχηματισμό και ούτε θα σταματήσει με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η πολιτική απονομιμοποίηση της κυβέρνησης Παπανδρέου δεν είναι αντιστρέψιμη. Υπουργοί και «πράσινοι» βουλευτές δεν μπορούν να μιλήσουν σε κάποια κομματική εκδήλωση χωρίς να προκληθούν συγκεντρώσεις πολιτών και έντονες αποδοκιμασίες. Αυτό δεν οφείλεται σε σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ, όπως καταγγέλλει η κυβερνητική ρητορική. Οφείλεται στο γεγονός ότι στη μεγάλη πλειοψηφία τους οι πολίτες στρέφονται ενεργά σε αντίθετη κατεύθυνση απ' αυτήν της κυβερνητικής πολιτικής.

Κανείς δεν περιμένει να αλλάξει άμεσα η εξαιρετικά δύσκολη οικονομική πραγματικότητα. Υπάρχει, όμως, η εντύπωση ότι, επιτέλους, διαμορφώνεται ένα πλαίσιο για την ανάσχεση της ελεύθερης πτώσης και μια ελπίδα για μελλοντική ανάπτυξη.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο Γιώργος Παπανδρέου θα δυσκολεύεται ολοένα και περισσότερο να κυβερνήσει. Δεν είναι μόνο οι αντιδράσεις των επαγγελματικών ομάδων, που θίγονται από τα μέτρα, όπως αυτές τις ημέρες οι ταξιτζήδες. Είναι και ο γενικός πληθυσμός, ο οποίος όταν γυρίσει από τις θερινές διακοπές θα βρεθεί αντιμέτωπος με τη συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματός του, λόγω της εφαρμογής των μέτρων του Μεσοπρόθεσμου.

Η κυβέρνηση δεν είχε τις πολιτικές προϋποθέσεις να μακροημερεύσει. Και ούτε τις απέκτησε μετά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ασφαλείς προβλέψεις για τη μορφή και τον χρόνο των πολιτικών εξελίξεων δεν υπάρχουν. Είναι ορατό διά γυμνού οφθαλμού, όμως, ότι η σημερινή ισορροπία γίνεται συνεχώς και πιο ασταθής. Αυτός είναι ο λόγος που, αργά ή γρήγορα, οι εκλογές θα εγγραφούν στην ατζέντα.

Από διεθνή κρησάρα τα φάλτσα

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ**

«Αυτό που μάλλον δεν έχει αντιληφθεί όχι μόνον η Ν. Δ. αλλά και πολλά στελέχη της κυβέρνησής σας είναι ότι η εποχή που άλλα έλεγαν στην Ελλάδα χάριν εσωτερικής κατανάλωσης και άλλα στο εξωτερικό, στους ηγέτες της Ε. Ε., παρήλθε ανεπιστρεπτί».

Η διαπίστωση ανήκει σε ξένο δημοσιογράφο που καλύπτει το ελληνικό πρόβλημα για ένα διεθνές δημοσιογραφικό δίκτυο. Ωστόσο, ακόμη και σήμερα αρκετοί υπουργοί (π. χ. τελευταίος ο κ. Π. Οικονόμου) δεν έχουν συνειδητοποιήσει πως στη χώρα μας ζουν εδώ και μήνες δεκάδες ξένοι ανταποκριτές (υπολογίζονται σε περισσότερους από 65) οι οποίοι ανά πάσα στιγμή μεταδίδουν ευλόγως ως είδηση στα ΜΜΕ που εργάζονται οποιαδήποτε παραφωνία εντοπίζουν σε σχέση με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Ελλάδα. Με συνέπεια να εκτίθεται διαρκώς η χώρα ως αναξιόπιστη, με ανυπολόγιστες συνέπειες, λόγω του τρόπου που «αξιοποιούν» τις ελληνικές παρασπονδίες οι περιβόητες αγορές.

Η εγγενής τάση των εκπροσώπων μας είτε να λεονταρίζουν είτε και να μεταθέτουν σε εξωγενείς παράγοντες τις ευθύνες που τους αναλογούν δεν μπορεί παρά να αποδοθεί στην «παραδοσιακή» θεωρία του πολιτικού κόστους.

Περισσότεροι από 65 ξένοι ανταποκριτές μεταδίδουν ανά πάσα στιγμή από την Αθήνα κάθε παραφωνία σε σχέση με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Ελλάδα.

Η αδυναμία, ωστόσο, των κυβερνώντων, αλλά και της Ν. Δ. να αντιληφθούν ότι κάθε «φάλτσο» και αμφισημία τους ελέγχεται εδώ και μήνες πια από την τρόικα και τον διεθνή Τύπο είναι και για έναν επιπλέον τρόπο ανεξήγητη. Μπορεί να μην έχει γίνει ιδιαιτέρως γνωστό στη χώρα μας, αλλά μετά την υπογραφή του πρώτου Μνημονίου στην Αθήνα ζει και εργάζεται μονίμως μια 15μελής ομάδα ξένων και Ελλήνων εμπειρογνωμόνων που έχουν ως αποκλειστικό τους αντικείμενο και την μετάδοση στο εξωτερικό όσων συμβαίνουν στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα στελέχη αυτής της ομάδας που εκπροσωπούν ξεχωριστά την Κομισιόν, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ αποδελτιώνουν καθημερινά όλες τις εφημερίδες. Μεταφέρουν, δε, στις Βρυξέλλες και την Ουάσιγκτον το «κλίμα» που διαμορφώνεται μέσα από τα κανάλια, απομαγνητοφώνοντας τις απόψεις των υπουργών, ακόμη και απλών βουλευτών. Ετσι εξηγείται, άλλωστε, ότι λίγο πριν από την ψήφιση του Μεσοπρόθεσμου, κορυφαία δίκτυα, όπως το BBC ή το CNN, ενδιαφέρονταν να εξασφαλίσουν μια αποκλειστική δήλωση των... διάσημων και στο εξωτερικό κ. Κουρουμπλή και Αθανασιάδη, καθώς ήταν ήδη γνωστό ότι μπορεί και να το καταψηφίσουν.

Ολα τούτα προφανώς εξηγούν την καθυστερημένη απόφαση της κυβέρνησης να δημοσιοποιεί πλέον στους Ελληνες πολίτες «την πλήρη αλήθεια», όπως λέγεται ότι είναι το μότο της «νέας επικοινωνιακής της πολιτικής». Το αν θα αποδώσει η νέα αυτή στρατηγική μένει να φανεί. Οσο για τη Ν. Δ. αρέσκεται εσχάτως να μεγιστοποιεί την ανάδειξη των θέσεών της από μια εφημερίδα των ΗΠΑ, αδιαφορώντας κατά τα άλλα που σύσσωμος ο ευρωπαϊκός Τύπος, αλλά και οι περισσότερες πρωτεύουσες αντιμετωπίζουν τις αντιπροτάσεις της με πρωτοφανή επιφυλακτικότητα.

Η «ομάδα» του Cape Sounion

Του **ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ**

Το συμπόσιο της Σύμης ήταν σταθερό σημείο αναφοράς του καλοκαιρινού προγράμματος του πρωθυπουργού κ. Γιώργου Παπανδρέου τα τελευταία δώδεκα χρόνια. Φέτος έπεσε στις Συμπληγάδες του Μεσοπρόθεσμου και του νέου δανειακού προγράμματος της χώρας και ακυρώθηκε.

Στις αρχές της περασμένης εβδομάδας, ωστόσο, συνεργάτες και φίλοι του κ. Παπανδρέου συγκεντρώθηκαν στο Σούνιο. Το αντικείμενο αυτής της συνάθροισης ήταν η άτυπη προετοιμασία της ελληνικής αποστολής για τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών. Η συσκεψη έγινε στο ξενοδοχείο Cape Sounion και παραδόξως πώς, το επιτελείο του πρωθυπουργού κατάφερε να την κρατήσει μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ισως το κλειδί γι' αυτό να ήταν το ότι ο διασημότερος θαμώνας του μίνι συμποσίου του Σουνίου, ο Γιόζεφ Στίγκλιτζ, βρισκόταν στην Αθήνα ως επίτιμος προσκεκλημένος για την εκδήλωση του ΙΟΒΕ, στις 20 Ιουλίου. Κανείς δεν ασχολήθηκε με το τι ακριβώς έκανε νωρίτερα.

Στη συνάντηση του Cape Sounion παραβρέθηκαν πέρα από τον Στίγκλιτζ πρόσωπα γνωστά από τα συμπόσια της Σύμης, όπως ο Ριτσαρντ Πάρκερ και ο Τζεμ Εντεμίρ, διασημοι οικονομολόγοι όπως ο Τζέφρι Σακς και άνθρωποι με εμπειρία στό διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα και τη διαχείριση οικονομικών κρίσεων, όπως ο Κεμάλ Ντερβίς και ο Λουκάς Παπαδήμος. Σύμφωνα με πληροφορίες, στη συνάντηση αυτή μπήκαν οι τελευταίες πινελιές στο διαπραγματευτικό σχέδιο της ελληνικής κυβέρνησης. Εξ ου και ο πρωθυπουργός αισθάνθηκε μετά το πέρας και την επιτυχημένη έκβαση της Συνόδου Κορυφής την ανάγκη να τους ευχαριστήσει δημόσια.

Διεθνείς προσωπικότητες και συνεργάτες του πρωθυπουργού προετοίμασαν διαπραγματευτικό σχέδιο της κυβέρνησης στις Βρυξέλλες.

Μία από τις κατηγορίες που εκτόξευσε κατά κόρον κατά του πρωθυπουργού η αντιπολίτευση είναι ότι πήγε στις Βρυξέλλες χωρίς σχέδιο και διαπραγματευτική θέση. Αυτό το διαψεύδει σε συνέντευξή του ο Τζεμ Εντεμίρ, που ήταν σε θέση να γνωρίζει περισσότερα: «Ο Παπανδρέου και οι άνθρωποί του είναι πολύ αποφασισμένοι», δήλωσε ο Γερμανός πολιτικός.

Στην πραγματικότητα ο κ. Παπανδρέου είχε από καιρό δημιουργήσει μια ομάδα εμπειρογνωμόνων υπό τον αναπληρωτή υπουργό κ. Φ. Σαχινίδη, ενώ είχε εντάξει στο επιτελείο του και τον κ. Γ. Γλυνό έναν από τους πλέον έμπειρους στη χώρα μας σε ευρωπαϊκά θέματα. Βρισκόταν επίσης σε ανοικτή γραμμή με τον επικεφαλής της μόνιμης ελληνικής αντιπροσωπείας στις Βρυξέλλες κ. Θ. Σωτηρόπουλο. Και αυτούς τους ευχαρίστησε όπως είδαμε στη συνέντευξη Τύπου, μαζί με τα πολιτικά πρόσωπα που συμμετείχαν στην προσπάθεια. Τον υπουργό Οικονομικών κ. Ευ. Βενιζέλο, τον επικεφαλής του ΣΟΕ κ. Γ. Ζανιά, την αναπληρωτή υπουργό κ. Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου και τον κ. Η. Μόσιαλο. Το άτυπο αυτό επιτελείο του κ. Παπανδρέου, το οποίο συνήλθε στο Cape Sounion, θα εξακολουθήσει να τον συμβουλεύει και με τη δύσκολη συνέχεια της απόφασης της Πέμπτης, την υλοποίηση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος χωρίς παρεκκλίσεις. Ενα από τα θέματα που προωθούνται σε αυτές τις συναντήσεις είναι και οι μεταρρυθμίσεις, σε σχέση με τις οποίες ο κ. Εντεμίρ πιστεύει ότι η προσέγγιση της ελληνικής κυβέρνησης είναι σοβαρή και ειλικρινής.

Θερινό ράλι συνεδριάσεων στη Βουλή

Οι ρευστές πολιτικές εξελίξεις και οι νόμοι που πρέπει να ψηφιστούν μέχρι το φθινόπωρο συρρικνώνουν τις διακοπές της Ολομέλειας

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ**

Σαν μια... μεγαλοπρεπής αίθουσα αναμονής μοιάζει από το μεσημέρι της περασμένης Πέμπτης η Βουλή: Απαν[illegible] στο εσωτερικό της «εξομολογούνταν» πως αναμένουν μια σημαντικές πολιτικές εξελίξεις, χωρίς ωστόσο να μπορούν να τις προσδιορίσουν κιόλας. Για το μόνο που δήλωναν πλέον σχεδόν σίγουροι ήταν ότι το «παράξενο» σκηνικό που στήθηκε από νωρίς, όσον αφορά το φετινό κοινοβουλευτικό καλοκαίρι θα

EUROKINISSI

Ο κ. Φίλιππος Πετσάλνικος έκανε ό,τι μπορούσε ώστε να υπάρξει τόσο για τους βουλευτές όσο και για τους υπαλλήλους της Βουλής μια περίοδος έστω και ολιγοήμερων διακοπών.

Την εβδομάδα που τελείωσε πραγματοποιήθηκαν συνολικά 23 συνεδριάσεις επιτροπών της Βουλής.

συμπληρωνόταν πιθανότατα και από την ακύρωση ακόμα και των μίνι (15ήμερων) θερινών διακοπών της λειτουργίας της Βουλής.

Τρεις είναι οι αιτίες που διαμόρφωσαν ξαφνικά το κλίμα αυτό της αβεβαιότητας: Οι κρίσιμες εξελίξεις στις Βρυξέλλες αναφορικά με τη διαχείριση του ελληνικού χρέους, το αρνητικό για την κυβερνώσα παράταξη αποτέλεσμα της μυστικής ψηφοφορίας για τις υποθέσεις των κ. Γ. Αλογοσκούφη και Χρ. Μαρκογιαννάκη -αναφορικά με ενδεχόμενη εμπλοκή τους στο σκάνδαλο της Siemens-, καθώς και οι έντονες αναταράξεις στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ και ειδικότερα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του.

Οι αλλαγές στον συνήθη καλοκαιρινό προγραμματισμό της Βουλής ήρθαν φέτος νωρίς: Οι νομοθετικού χαρακτήρα δεσμεύσεις της χώρας μας στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διεθνείς συμφωνίες για την ομαλή συνέχιση της δανειοδότησής της σχεδόν ευθύς εξ αρχής «ακύρωσαν» κάθε σχεδιασμό για διακοπή των εργασιών της Ολομέλειας και έναρξη της λειτουργίας των λεγόμενων θερινών τμημάτων. Αιχμή, στην προκειμένη περίπτωση, ήταν φυσικά το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα (27 - 29 Ιουνίου) και ο εφαρμοστικός νόμος (29 - 30/6). Παραπλεύρως, έπρεπε να ψηφιστούν και μια σειρά άλλοι νόμοι που βρίσκονταν σε υπουργικά συρτάρια.

Βάσει των πρώιμων υπολογισμών, λοιπόν, βουλευτές και υπάλληλοι της Βουλής έδειχναν να προγραμματίζουν «διακοπές μόνο τον Αύγουστο». Ωστόσο, οι δραματικές (δημοσιονομικές) εξελίξεις ανέτρεψαν και αυτούς τους νεότερους υπολογισμούς: Νέα σημαντική «νομοθετική» υποχρέωση ήταν και είναι να ψηφιστεί και το κρίσιμο πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών. Τα ημερολόγια άνοιξαν εκ νέου. Και τότε από ορισμένους εκ των επιτελών του Κοινοβουλίου άρχισε να συζητείται η «διακοπή του επταημέρου»: Από την Πέμπτη 11 έως την Πέμπτη 18 Αυγούστου, έλεγαν χαρακτηριστικά, κάνοντας λόγο για έναν «μακρύ Δεκαπενταύγουστο». Μάλιστα, μια αποστροφή του λόγου του κ. Ευ. Βενιζέλου («το πολυνομοσχέδιο πρέπει να έχει ψηφιστεί έως τις 15 Αυγούστου» ακούστηκε να λέει) πλέκτρισε ακόμη περισσότερο την ατμόσφαιρα.

Η φήμη αυτή φάνηκε να ασκεί έντονη πίεση ιδιαίτερα μεταξύ των εργαζομένων - υπαλλήλων της Βουλής, κάτι που έδειξε να ευαισθητοποιεί τον πρόεδρο της Βουλής κ. Φιλ. Πετσάλνικο. «Βαγγέλη δες αν μπορείς να καταθέσεις το νομοσχέδιο μέχρι την Πέμπτη (σ. σ. 14/7)» θα μπορούσε να έχει διαμηνύσει ο κ. Πετσάλνικος στον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης. Αν γινόταν αυτό -όπως και τελικώς συνέβη- τότε η Βουλή θα μπορούσε να διακόψει τις εργασίες της για ένα δεκαπενθήμερο (από Δευτέρα 8 έως Δευτέρα 22/8), αφού για τη συζήτηση του επίμαχου νομοσχεδίου στην αρμόδια επιτροπή ο κανονισμός της Βουλής θα είχε τυπικώς τηρηθεί: δύο κύκλοι συνεδριάσεων, δηλαδή πρώτη και δεύτερη ανάγνωση, και μετά άνετη χρονικά έγκρισή του στην Ολομέλεια.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον καταγράφεται και ένα «τσουνάμι» συνεδριάσεων επιτροπών. Ενδεικτικό είναι πως την εβδομάδα που τελείωσε πραγματοποιήθηκαν συνολικά 23...

EUROKINISSI

Η συζήτηση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος και του εφαρμοστικού νόμου (27 - 30 Ιουνίου) άλλαξε όλους τους σχεδιασμούς για τη λειτουργία των θερινών τμημάτων της Βουλής. Η κατάθεση του πολυνομοσχεδίου του υπ. Οικονομικών την Πέμπτη 14 Ιουλίου επιτρέπει -σε αυτήν τη φάση- στους βουλευτές να προγραμματίζουν 15θήμερες διακοπές από τις 8-22 Αυγούστου.

Αποδράσεις πολιτικών εν καιρώ κρίσης

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Σε ανύποπτο πολιτικό χρόνο, τον Απρίλιο του 2008, ο τέως υπουργός Οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου δήλωνε σε συνέντευξή του στην ιστοσελίδα Kykladesnews. gr ότι είχε όνειρο να ζήσει έναν ολόκληρο χρόνο στη Σέριφο, όπου διατηρεί σπίτι. Στην ίδια συνέντευξη συμπλήρωνε ότι η καλύτερη παρέα από το ΠΑΣΟΚ για διακοπές θα ήταν «με τον Θεόδωρο Πάγκαλο και τον Μίμη Ανδρουλάκη να ανταλλάσσουν ανέκδοτα και επιχειρήματα, πίνοντας και τρώγοντας, δίπλα στη θάλασσα», κάτι που στις ημέρες μας ηχεί τουλάχιστον... παρακινδυνευμένο. Το ζήτημα των διακοπών έχει γίνει μεγάλο πρόβλημα για τους αναγνωρίσιμους και μη πολιτικούς, που βλέπουν συναδέλφους τους να προπηλακίζονται. Η Βουλή ετοιμάζεται να κλείσει στα μέσα Αυγούστου, αλλά το ιδιαίτερα αρνητικό κλίμα έχει περιορίσει τις μετακινήσεις, τις εξόδους και τις επιλογές των βουλευτών για διακοπές.

Ο πρωθυπουργός θα καταφύγει στη λύση των Σαββατοκύριακων, σε συνδυασμό με πολιτικές - κομματικές υποχρεώσεις.

Οποιος έχει εξοχικό σπίτι, έχει καλώς. Θα το προτιμήσει αποφεύγοντας τις πολλές πολλές δημόσιες εμφανίσεις. Οι υπόλοιποι μάλλον θα προτιμήσουν κάποιες ινκόγκνιτο ολιγοήμερες διακοπές, μακριά από... γνωστούς με σκάφος, όπου δεν θα διακινδυνεύσουν φέτος να πατήσουν το πόδι τους στο ντεκ, για ευνόητους λόγους. Ο πρωθυπουργός θα καταφύγει στη λύση των Σαββατοκύριακων. Σε συνδυασμό με πολιτικές - κομματικές υποχρεώσεις. Στην τελευταία εξόρμησή του στην Κω, ξέκλεψε λιγότερο από τρία τέταρτα από τις επαφές του, για να κάνει μια βουτιά σε παραλία κοντά στο ξενοδοχείο όπου διανυκτέρευσε.

Είναι άγνωστο αν φέτος θα επιλέξει για λίγη ξεκούραση την Πάρο, όπου πάντως ο Γιάννης Ραγκούσης θα ξεκλέψει μερικές μέρες για να ξεκουραστεί.

Ο Κώστας Σημίτης πήγε πρόσφατα, για λίγες μέρες, με τον αδελφό του, οικογενειακά στην Ελούντα, ενώ κατά πάσα πιθανότητα το πρόγραμμά του για φέτος το καλοκαίρι περιλαμβάνει και ολίγον από Κορακοχώρι και ίσως Σίφνο. Ο Ευάγγελος Βενιζέλος επίσης προτιμά τις Κυκλάδες και τη Χαλκιδική, αλλά με τον φόρτο εργασίας που έχει, είναι δύσκολο να προβλέψει κανείς αν και πότε θα ξεκουραστεί.

Στο κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, επί διακυβέρνησης Καραμανλή, η Μύκονος ήταν ένας αγαπημένος προορισμός για πρωτοκλασάτους υπουργούς και στελέχη. Πλέον, την αποφεύγουν σχεδόν όλοι συστηματικά. Ακόμη κι όσοι είχαν φροντίσει να αποκτήσουν δικό τους σπίτι στο Νησί των Ανέμων. Για ευνόητους λόγους. Είναι χαρακτηριστικό ότι πέρυσι τον Δεκαπενταύγουστο, μόνο ο Γιάννης Τραγάκης περπατούσε στα στενά του νησιού, αλλά τότε τα πράγματα δεν ήταν τόσο άσχημα.

Σήμερα, είναι σίγουρο ότι κι αυτός θα το ξανασκεφτεί να κάνει τις ίδιες διαδρομές με πέρυσι.

Νέα προσπάθεια για αποζημίωση από τη Siemens

Αλλά και διεργασίες για τυχόν συμβιβασμό

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Μετά το άδοξο τέλος της κοινοβουλευτικής διερεύνησης για το σκάνδαλο της Siemens (το ΠΑΣΟΚ κατά πάσα πιθανότητα θα αποσύρει αίτημά του για τη σύσταση προανακριτικής επιτροπής), αφού το κυβερνών κόμμα δεν κατόρθωσε να πείσει ούτε τους βουλευτές του για τα διάτρητα κατηγορητήρια που έφερε στη Βουλή, η κυβέρνηση

Οι κοινοβουλευτικές έρευνες για το σκάνδαλο που είχαν ξεκινήσει πριν από 18 μήνες οδηγήθηκαν τελικά σε φιάσκο.

επιχειρεί να συντηρήσει το θέμα των σκληρών αξιώσεων και των προστίμων κατά της γερμανικής εταιρείας.

Σε μια προσπάθεια να καταδείξει ότι κάτι βγήκε από την πολύχρονη έρευνα και για να διασκεδαστούν εντυπώσεις από τις υπερβολικές προσδοκίες που είχαν καλλιεργηθεί, το υπουργείο Δικαιοσύνης εξετάζει τώρα τις νομικές δυνατότητες διεκδίκησης αστικών αξιώσεων από τη Siemens, ενώ συνεχίζονται οι διεργασίες μήπως τυχόν επιτευχθεί συμβιβαστική λύση.

Πάντως, μετά τη γνωστοποίηση προς την κυβέρνηση, από τους εκπροσώπους της ίδιας της εταιρείας, ότι προτίθεται άμεσα να προσφύγει στο Πρωτοδικείο του Μονάχου, για να αποφανθεί η γερμανική Δικαιοσύνη αν η Siemens οφείλει αποζημίωση για το σκάνδαλο με τα «μαύρα ταμεία», υπάρχει μια αίσθηση στο ελληνικό Δημόσιο ότι οι διεργασίες για θετική κατάληξη υπέρ του ενδεχομένως και να μην ευοδωθούν.

Η διεκδίκηση, άλλωστε, αστικών αξιώσεων κατά της γερμανικής εταιρείας από την πλευρά του ελληνικού Δημοσίου, όπως δήλωναν αρμόδιοι παράγοντες, δεν είναι εύκολη ούτε εφικτή, καθώς ούτε αποτίμηση της ζημιάς του Δημοσίου υπάρχει ώς σήμερα ούτε πραγματογνωμοσύνες ανεξάρτητες έχουν γίνει που να την πιστοποιούν.

Δεν είναι τυχαίο, πως ούτε για τον ΟΤΕ ούτε για το C4I υπάρχουν πραγματογνωμοσύνες και η ζημιά του Δημοσίου έχει προσδιοριστεί με αυθαίρετο τρόπο στο πλαίσιο των κοινοβουλευτικών ερευνών, δίχως να αποτελεί αυτός ο προσδιορισμός σοβαρό στοιχείο για οποιαδήποτε διαπραγμάτευση αξιώσεων με την αντίδικη πλευρά. Για τον λόγο αυτό, όπως σημείωναν στην «Κ» έγκριτοι νομικοί, οι συζητήσεις που είχε αναλάβει ο κ. Χάρης Παμπούκης με τη γερμανική πλευρά δεν έχουν έως σήμερα καταλήξει, καθώς η ελληνική πλευρά δεν διαθέτει «βαριά» χαρτιά για να διαπραγματευθεί επ' ωφελεία της το όλο θέμα.

Η κοινοβουλευτική έρευνα

Κι ενώ, υποτίθεται, για λόγους πολιτικών εντυπώσεων, η κυβέρνηση εμμένει στις αστικές διεκδικήσεις, ο κύκλος των κοινοβουλευτικών ερευνών που είχαν ξεκινήσει πριν από 18 μήνες δεν οδήγησαν πουθενά. Τόσο η Εξεταστική, όσο και η προσπάθεια για περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης δεν έφεραν στο φως στοιχεία για τους πραγματικούς αποδέκτες των πολιτικών πληρωμών, ούτε οδήγησαν σε έρευνες στα κομματικά ταμεία.

THE ASSOCIATED PRESS

Οι συζητήσεις που είχε αναλάβει ο κ. Χάρης Παμπούκης με τη Siemens δεν έχουν έως σήμερα καταλήξει, καθώς η ελληνική πλευρά δεν διαθέτει «βαριά» χαρτιά για να διαπραγματευθεί επ' ωφελεία της το όλο θέμα.

Αντιθέτως, η κοινοβουλευτική έρευνα που στιγματίστηκε από προσπάθειες κομματικών συμψηφισμών και εξόντωσης πολιτικών αντιπάλων ή ενοχοποίησης πολιτικά παραπλισμένων πρώην υπουργών, οδηγήθηκε τελικά σε φιάσκο μια και ούτε οι κυβερνητικοί βουλευτές δεν υπερψήφισαν την πρόταση για γνωμοδότηση επί της κατηγορίας για δύο πρώην υπουργούς της Ν.Δ. (τους Γ. Αλογοσκούφη και Χρ. Μαρκογιαννάκη,) που τελικά επελέγησαν ως υπεύθυνοι, με αμφισβητούμενες διαδικασίες.

Υστερα από αυτήν την απόφαση της Βουλής, το γνωμοδοτικό συμβούλιο, που απαρτίζεται από τρεις εισαγγελείς, τελικά δεν θα συγκληθεί και ουδείς θα μάθει ποια ήταν η βαρύτητα, αν υπήρχε, των στοιχείων κατά των δύο πρώην υπουργών.

Αλλωστε γι' αυτό είχαν αντιδράσει, κυρίως ο κ. Γ. Αλογοσκούφης, κάνοντας λόγο για ενοχοποίηση χωρίς στοιχεία. Τελικά, αυτό που έμεινε από το σκάνδαλο με τις πολιτικές πληρωμές, ήταν η δικαστική εμπλοκή του Τάσου Μαντέλη, για την τύχη του οποίου έχει ήδη επιληφθεί η Δικαιοσύνη και η παραπομπή στην ποινική Δικαιοσύνη του Ακη Τσοχατζόπουλου, ενός πρώην υπουργού, που «πάει» με όλα τα σκάνδαλα.

Το θέμα βεβαίως είναι τι θα μείνει απ' όλη αυτήν την ιστορία στο τέλος...

Αποφυλακίστηκε και ο Βασ. Ξηρός

Εξέτισε τα 3/5 της ποινής του

Της **ΕΥΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗ**

Εννέα χρόνια έχουν περάσει από το καλοκαίρι του 2002 όταν όλη η Ελλάδα παρακολουθούσε τις συλλήψεις των μελών της τρομοκρατικής οργάνωσης «17 Νοέμβρη». Στο διάστημα που μεσολάβησε, μερικά από τα πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στις μεγάλες δίκες που πραγματοποιήθηκαν στις φυλακές Κορυδαλλού αθωώθηκαν ή απηλλάγησαν λόγω παραγραφής των αδικημάτων από τον πρώτο βαθμό. Κάποιοι χρειάστηκε να δικαστούν και από δευτεροβάθμιο δικαστήριο, προκειμένου να επιστρέψουν οριστικά στον «κόσμο», ενώ κάποιοι άλλοι έλαβαν το αποφυλακιστήριο στα χέρια τους έχοντας εκτίσει το προβλεπόμενο από τον νόμο μέρος της ποινής που τους επεβλήθη. Στην τελευταία αυτή κατηγορία συγκαταλέγεται ο μικρότερος των αδελφών Ξηρών, ο Βασίλης Ξηρός, ο οποίος στα μέσα της εβδομάδας αποφυλακίστηκε με βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Χαλκιδικής έχοντας εκτίσει τα 3/5 της συνολικής κάθειρξης 25 ετών που του είχε επιβάλει το Πενταμελές Εφετείο Κακουργημάτων. Ρόλο στην αποφυλάκισή του διαδραμάτισε το γεγονός ότι από το καλοκαίρι του 2002 μέχρι σήμερα ο «Παναής» της 17Ν ήταν τυπικός και συνεπής στις πενθήμερες άδειες που έλαβε, ενώ «έγραψε» πολλές ώρες σε μεροκάματα κατορθώνοντας να πάρει το αποφυλακιστήριο ταχύτερα αφού μία ημέρα εργασίας μετράει για δύο ημέρες ποινής.

Εννέα χρόνια μετά την εξάρθρωση της τρομοκρατικής οργάνωσης από τους συνολικά 20 συλληφθέντες εντός των φυλακών παραμένουν οκτώ. Ο καταδικασθείς σε 17 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη ως αρχηγός της 17Ν Αλέξανδρος Γιωτόπουλος, ο Δημήτρης Κουφοντίνας (11 φορές ισόβια και 25 χρόνια), ο Χριστόδουλος Ξηρός (6 φορές ισόβια και 25 χρόνια), ο Σάββας Ξηρός (5 φορές ισόβια και 25 χρόνια), ο Βασίλης Τζωρτζάτος (4 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη), καθώς και ο Ηρακλής Κωστάρης ο οποίος εκτίει ισόβια κάθειρξη. Στις φυλακές θα παραμείνουν για λίγους μήνες ακόμα ο Κώστας Τέλιος και ο Πάτροκλος Τσελέντης.

Μέσα σε ένα χρόνο αναμένεται να αποφυλακιστούν ο Κώστας Τέλιος και ο Πάτροκλος Τσελέντης.

Το δικαστήριο έχει αναγνωρίσει και στους δύο καταδικασθέντες το ελαφρυντικό της ειλικρινούς μεταμέλειας με αποτέλεσμα να αποφύγουν τα ισόβια. Και οι δύο λαμβάνουν πενθήμερες άδειες, ενώ ο Τσελέντης εργάζεται στον φούρνο των φυλακών ελπίζοντας ότι θα είναι ελεύθερος στα τέλη του 2011. Ο Τέλιος κρατείται στο νοσοκομείο των φυλακών και η αποφυλάκισή του τοποθετείται στους πρώτους μήνες του 2012.

Ελεύθεροι, έχοντας εκτίσει την ποινή τους είναι οι Κώστας Καρατσώλης, Σωτήρης Κονδύλης, Θωμάς Σερίφης και Διονύσης Γεωργιάδης, ενώ με δικαστικές αποφάσεις έχουν απαλλαγεί οι Νίκος Παπαναστασίου, Παύλος Σερίφης, Θεολόγος Ψαραδέλλης, Ανέστης Παπαναστασίου, Γιάννης Σερίφης και Αγγελική Σωτηροπούλου.